УКРАЇНСЬКИЙ ХРИСТИЯНСЬКИЙ ЧАСОПИС

МІСІОНАР

2008
квітень

Підгорецька чудотворна ікона Матері Божої

у василіянському монастирі Благовіщення Пречистої Діви Марії

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА....3

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ
НА КВІТЕНЬ....5

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ
НА ТРАВЕНЬ....6

ВЕЛИКОДНЄ ПОСЛАННЯ
ВСЕЛЕНСЬКОГО АРХИЄРЕЯ ВЕНЕДИКТА XVI....8

Аріел Алварес ВАЛДЕС
КИМ ЖЕ БУВ ЕДЕМСЬКИЙ ЗМІЙ?....10

ЧИ ІСНУВАВ КОВЧЕГ НОЯ?....14

З ПОВЧАНЬ СВЯТІШОГО ОТЦЯ ВЕНЕДИКТА XVI
ДО XLV ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ МОЛИТВИ
ПРО ПОКЛИКАННЯ....19

о. Прокопій ЛОТОЦЬКИЙ, ЧСВВ
ВВАЖАЙТЕ, ОТЖЕ, ЯК СЛУХАЄТЕ (ЛК 8.18)....22

ОФІЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ
ВАСИЛІЯНСЬКОГО ЧИНУ СВЯТОГО ЙОСАФАТА
У СПРАВІ НЕЗАКОННО ВИСВЯЧЕНИХ ЄПИСКОПІВ....23

І. М. ЛУЦЬ
ЦЕРКВА НА СТОРОЖІ ЖИТТЯ....24

о. Діонісій ЗАВЕДЮК, ЧСВВ
ДИЯКОНСЬКІ СВЯЧЕННЯ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКУ....25

Степан БОРУЦЬКИЙ
УКРАЇНСЬКІ ПРАВЕДНИКИ НАРОДІВ СВІТУ....27

ПОМЕРЛА К'ЯРА ЛЮБІЧ,
ЗАСНОВНИЦЯ РУХУ «ФОКОЛАРЕ»....28

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ....29

ОТЕЦЬ МАРКІЯН КОГУТ, ЧСВВ....30

о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ
МИСТЕЦТВО СПІВСТРАЖДАННЯ....35

Ольга РОШ
ХРЕСТ....39

Леся ШТИКАЛО
КРОСВОРД «ПИСАНКА»....42

МІСІОНАРЧИК
Наталія ЛЕХ
НЕБЕСНА КАНЦЕЛЯРІЯ. ДВІ СЛОВІ....43

ОДИН БОГ....44

ЗАПИТАННЯ....45

СКРИПКА....46

У НАШІЙ ПОШТІ....47

Наталія ЛЕХ
КРОСВОРД «ВЕЛИКОДНІЙ»....50

ХРИСТОС ТАКИ СПРАВДІ ВОСКРЕС!

Ієромонах Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ
головний редактор

Христос Воскрес!

Рано-вранці, третього дня після похорону Ісуса, жінки, які супроводжували Його під час проповідування у Палестині, ішли, щоб віддати останній знак пошани померлому — намастити його тіло згідно із звичаями народу. Але побачили відвалений від гробу камінь, а сам гріб був порожнім. «І от, коли вони не знали, що їм про те думати, два чоловіки з'явились їм у блискучих шатах. Коли ж вони налякались і схилили до землі обличчя, ті до них сказали: «Чому шукаєте живого між мертвими? Його нема тут: він воскрес!» (Лк 24, 4-6).

Ця подія змінила життя цих жінок, життя апостолів і багатьох мільйонів людей. Ті, які шукають визволення у нашому матеріальному світі, включаючи також і виконання багатьох зовнішніх релігійних обрядів, врешті чують цей заклик юнаків у блискучих шатах: чому між мертвими шукаєте живого? Чому думаєте, що віднайдете щастя тут? Його тут нема! Христос воскрес!

■ *світлий празник Воскресіння Христового*

Наша надія пробиває окови цього земного матеріального світу і прямує до вічного житла Бога Отця, де багато домівок для нас, де здійсниться те, що сам Христос обіцяв. Бо як він воскрес, то й ми воскреснемо і житимемо там, де й він (пор. Ів, 17). Саме тому апостол Павло у листі до Коринтян закликає: «Коли ж нема воскресіння мертвих, то і Христос не воскрес. А коли Христос не воскрес, то марна проповідь наша, то марна віра ваша. І ми являємося неправдивими свідками Бога, бо свідчили проти Бога, що воскресив Христа, якого він не воскресив, якщо не воскреснуть мертві. Бо як не воскреснуть мертві, то і Христос не воскрес. А як Христос не воскрес, то марна віра ваша, ви ще у гріхах ваших; Отже ті, що й померли у Христі, загинули. Коли ми надіємося на Христа лише в цьому житті, то ми найнещасніші з усіх людей. Але ж Христос таки справді воскрес із мертвих!» (1Кор 15,13-20).

Вітаючись у ці дні вітанням «Христос воскрес! Воістину воскрес!», виявляємо свою віру і надію, а також впевненість у дієвості Божого Провидіння, яке все виявляє на добро тим, які Бога люблять. Тому у пасхальні дні насамперед підтримаймо тих, які в горі й непевності — вірою і надією ми спасенні і наше життя тепер в руках Божих. Тому ніщо нам не пошкодить: «Хто нас відлучить від Христової любови? Горе, чи утиск, чи переслідування, чи голод, чи нагота, чи небезпека, чи меч? Як написано: «За Тебе нас увесь день убивають, уважають нас за овець, (призначених) на заріз». Але в усьому цьому ми маємо повну перемогу завдяки Тому, Хто полюбив нас. Бо я певний, що ні смерть, ні життя, ні ангели, ні князівства, ні теперішнє, ні майбутнє, ні сили, ні висота, ні глибина, ані інше якесь створіння не зможе нас відлучити від Божої любови, що в Христі Ісусі, Господі нашім!» (Рим 8,35-39).

Бажаємо всім Вам, шановні читачі, і Вашим родинам глибоко й духовно пережити радість Христового Воскресіння, здобути Христовий мир, радість, терпеливість і любов, щоби нести їх іншим і проголошувати своїм життям істину Христового Євангелія і Воскресіння з мертвих!

Христос воскрес! Воістину воскрес!

МІСІОНАР
УКРАЇНСЬКИЙ ХРИСТИЯНСЬКИЙ ЧАСОПИС

Заснований у 1897 році
Засновники — Отці Василіяни
Реєстраційне свідоцтво КВ № 5133 від 18.05.2001 р.

Передплатний індекс — 23959

Адреса редакції:
м. Львів, 79019, вул. Б. Хмельницького, 36
Святоонуфріївський монастир Отців Василіян
тел/факс: 72-46-94
e-mail: misionar@lviv.farlep.net
URL: www.osbm.in.ua

Підписано до друку 27.03.2008 Формат 70x100 1/16. Друк офсетний. Папір друк. № 1. Умов. друк. арк. 5,2. Умов. фарбо-відб. 5,7. Обл.-вид. арк. 5,0. Зам.

ЦІНА ДОГОВІРНА

Віддруковано з готових діапозитивів
у Жовківській друкарні видавництва
Отців Василіян «Місіонер».
80300, Львівської обл.,
м. Жовква, вул. Василіянська, 8

Передруки і переклади дозволені
за поданням джерела.
Редакція зберігає за собою право
виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

© Журнал "Місіонар", 2008

Головний редактор:
о. Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ
Редакційна колегія:
о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ
о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ
бр. Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ
Віра АРІВ

Літературна редакція:
Богдана ЩУРКО
Дизайн та комп'ютерна верстка:
Микола ЯЦКІВ

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

О, Божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміром, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії усі свої молитви, справи, слова, думки й витривалість у терпіннях нинішнього дня у винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за святішого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників та в усіх намірах Апостольства молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішній день.

Пресвяті Серця Ісуса і Марії, спомагайте святу Церкву та Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас!

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас!

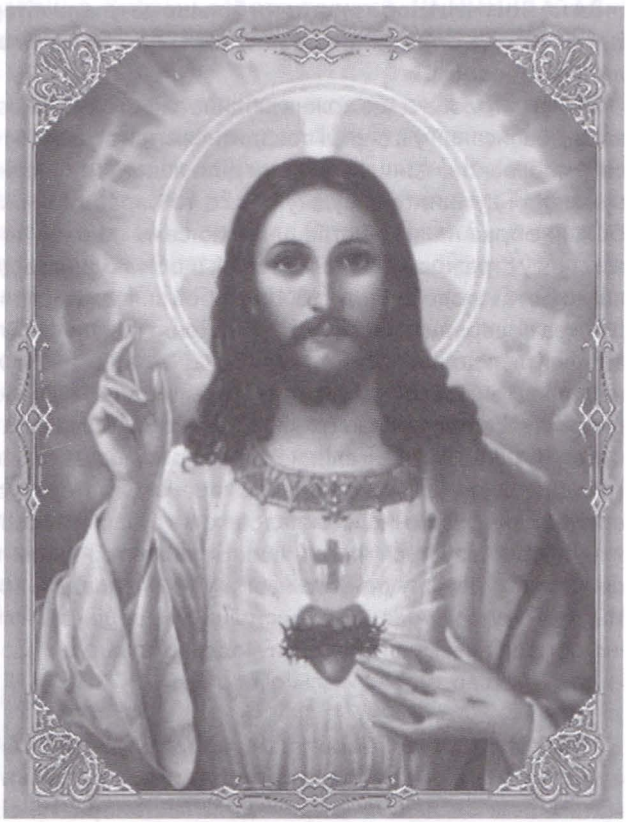

Ось Серце, що так дуже полюбило нас...

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА КВІТЕНЬ

(З благословення Святішого Отця)

ЗАГАЛЬНИЙ: Щоби християни, попри складні ситуації сьогоднішнього суспільства, невтомно проголошували своїм життям, що воскресіння Христове є джерелом надії і миру.

МІСІЙНИЙ: Щоби майбутні священики молодих Церков були щораз краще культурно й духовно приготовані до євангелізації своїх країн і цілого світу.

МІСЦЕВИЙ: Щоб вірні більше усвідомлювали духовну сутність свята Воскресіння Господнього, а також будь-якого іншого свята і не зводили святкування тільки до гедоністичного задоволення і застілля.

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ТРАВЕНЬ

ЗАГАЛЬНИЙ: Щоб християни більше цінували літературу, мистецтво і засоби масової інформації, сприяючи розвиткові культури, яка захищає й підтримує цінності людської особи.

Біблія наголошує, що кожна людина вже зі самої своєї природи здатна пізнати моральний закон, записаний у її серці і поводитися згідно з Божим задумом: «...вони, не мавши закону, самі собі закон; вони виявляють діло закону, записане в їхніх серцях, як свідчить їм їхнє сумління і думки, то засуджуючи їх, то оправдуючи...» (Рим 2,14-14). Людська особа як Божий образ на землі стає цінністю сама по собі, тому Христос виявив свою любов до людини у стражданнях і воскресінні, щоби людина, відповідаючи на любов, сама її виявила щодо Бога і щодо інших осіб. Ця любов виявляється також і в облагороджуванні людської душі за посередництвом культури. Поняття культури походить від слова культ, що прямо відноситься до наших стосунків щодо Бога. Отож, культура, мистецтво, література тощо насправді виявляють Божі натхнення людині, її любов і благородність. Через культуру людина стає правдивою особою і може глибше пізнати і збагнути Бога. Зрештою, через культуру цінності Євангелія можливо проповідувати багатьом народам. Можемо з певністю твердити, що культура, яка включає в себе літературу, образотворче мистецтво, театр, архітектуру, багато інших складових, а в сучасному світі також і засоби масової інформації, якщо вона базується на істинних Божих натхненнях та чистоті совісті і високих ідеалах, приближає людину до Бога навіть у тому випадку, коли не говорить безпосередньо про Нього. Тому молімося, щоб християни більше цінували літературу, мистецтво і засоби масової інформації та всі інші елементи людської культури, вживаючи їх у своєму житті для захисту і підтримки вартостей людської особи.

МІСІЙНИЙ: Щоб Пресвята Богородиця, Зоря євангелізації і Цариця Апостолів, яка супроводжувала апостолів в перші роки діяльності Церкви, також і сьогодні з материнською любов'ю провадила місіонерів і місіонерок, розсіяних по цілому світі.

Надзвичайно барвисте оповідання Євангелиста Івана про весілля в Кані Галилейській на перший план виносить нам особу Марії, Матері Ісуса, яка, запрошена на це свято, перша помічає труднощі родини і, не маючи ще жодного досвіду божественної сили Ісуса, таки звертається до нього із пропозицією, чи проханням: «Вина в них нема». Не оглядаючись на те, що Ісусова відповідь на перший погляд не подає надто багато надії на вирішення цих труднощів («Що мені, жінко, а й тобі? Таж не прийшла година моя!»), Марія без жодного сумніву звертається до слуг, які повинні виконувати працю: «Що тільки скаже вам, робіть» (Ів 2,3-5). Цей заклик Пресвятої Богородиці передає нам правдиве її наставлення до місії Сина, але також і до місії Його містичного Тіла, тобто Церкви. Заклик «що тільки скаже вам, робіть» і сьогодні відлунює у наших вухах і серцях. Святе Писання наголошує, що Пресвята Богородиця залишилась діяльною і перебувала поміж апостолами, вже своєю присутністю надихаючи їх на вірність та на проповідування святого Євангелія: «Всі вони пильно й однодушно перебували на молитві разом з жінками і Марією, матір'ю Ісуса, та з його братами» (Ді 1,14). Саме тому заклик Марії є головним закликом кожного проповідника і місіонера, а її образ повсякчасне заохочення і натхнення до проповіді. Молімося, щоб серця наших місіонерок і місіонерів

широко відкрилися для слів Христа Господа і Його Матері, а Вона своєю материнською любов'ю завжди і всюди провадила їх на євангелізаторській ниві.

МІСЦЕВИЙ: Щоб автори та видавці в Україні створювали та друкували дедалі більше духовної літератури, відповідаючи таким чином на потреби суспільства у цій царині.

Святий апостол Іван у своєму Першому посланні наголошує: «...наша спільність з Отцем і з Його Сином Ісусом Христом. І це ми вам пишемо, щоб наша радість була повна» (1Ів 1,3-4). Хоча віра зі слухання і з проповіді, то вже від самих початків діяльності святої Церкви основні правди нашої віри були записані і так поширювалися між вірними християнами. Послання Апостолів, апостольських учнів чи визначних ісповідників та Отців Церкви було читано у спільнотах, обговорювано і так віра поглиблювалася і міцніла. З плином часу потреба друкованого слова, коли текст можна читати, перечитувати знову і знову, над ним розважати і робити висновки, ставала дедалі актуальнішою. Адже у великих парафіях, де так багато праці для священика і катехитів, просто неможливо, щоби під час наук і проповідей були викладені всі правди Христової віри. Саме тому для кожного з нас, Христового вірного, вкрай необхідна так звана самопідготовка, навчання з написаного слова, з книги. Ми повинні полюбити книги, поставити їх на одне з чільних місць у своєму житті. Тому повинні молитись насамперед за тих священиків, монахів і монахинь, мирян, які мають Божий дар слова і можуть це слово передати через книгу, писане повчання, які багато людей зможуть з користю для душі читати; а також за книговидавців, які повинні не тільки змагатись за здобуття великих прибутків зі своєї праці, але також видавати книги, необхідні для людської душі, для утвердження віри і укріплення моралі.

ПОКРОВИТЕЛЬ НА ТРАВЕНЬ ПРОРОК ЄРЕМІЯ (14 ТРАВНЯ)

Святий Єремія народився 650 року до Христа в селі Анатоті поблизу Єрусалима і був сином юдейського священика. Пророкувати покликав його Бог, коли йому було тільки 25 років. Про це так пише сам Єремія: «Надійшло до мене таке слово Господнє: «Перш, ніж Я уклав тебе в утробі, Я знав тебе; і перш, ніж ти вийшов з лона, освятив Я тебе; пророком для народів Я тебе призначив» (Єр. 1,4-5).

Свої пророцтва великий Божий слуга записав і залишив нам у своїй пророчій книзі, яка належить до натхненних книг Старого Завіту. Також пророк написав «Плач Єремії», у якому описав зруйнування Єрусалима й нещастя ізраїльського народу в той час. Загинув від рук юдеїв у Єгипті.

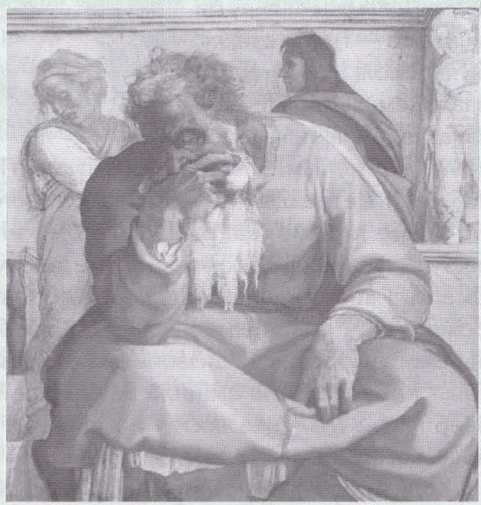

■ *пророк ЄРЕМІЯ*

ВЕЛИКОДНЄ ПОСЛАННЯ ВСЕЛЕНСЬКОГО АРХИЄРЕЯ ВЕНЕДИКТА XVI

«Resurrexi, et adhuc tecum sum. Alleluia!— Коли я пробуджуюся, я все ще з Тобою. Алилуя!» Дорогі браття і сестри, розп'ятий і воскреслий Ісус повторює нам сьогодні цю радісну звістку: це пасхальна вістка. Приймімо ж її з глибоким зачудуванням і вдячністю!

«Resurrexi, et adhuc tecum sum. — Коли я пробуджуюся, я все ще з Тобою». Ці слова, взяті з древньої версії псалма 138 (стих 18b), знову звучать на початку сьогоднішньої Святої Меси. У них Церква чує голос Самого Ісуса, Який, воскреснувши на зорі пасхального дня, повний щастя і любові, звертається до Отця і вигукує: «Отче Мій, ось Я! Я воскрес, Я знову з Тобою, назавжди; Дух Твій не полишав Мене». Так само, по-новому, ми можемо зрозуміти й інші фрази цього Псалма: «Зійшов би я на небо — Ти там єси, ліг би я у Шеолі і там Ти (...) та навіть темрява для тебе не занадто темна; і ніч, немов день, світить. Тьма для тебе, як світло» (Пс 138, 8-12). Це правда: у торжестві пасхального Надвечір'я темрява стає світлом, ніч поступається місцем дню, який не знає заходу. Смерть і воскресіння воплоченого Слова Божого — це подія неперевершеної любові, перемога Любові, яка визволила з рабства гріха і смерті. Вона змінила плин історії, звернувши людське життя до вічності і надавши їй оновлене значення і цінність.

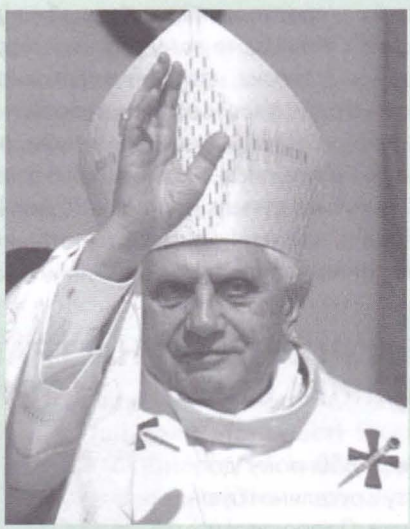

■ *Благої Пасхи!*

«Коли я пробуджуюся, я все ще з Тобою». Ці слова запрошують нас споглядати воскреслого Христа, щоби Його голос зміг пролунати у глибині наших сердець.

Своєю рятівною жертвою Ісус з Назарета зробив нас усиновленими дітьми Божими, отже тепер і ми можемо вступити в таємничий діалог між Ним і Отцем. У пам'яті виринають слова, які Ісус сказав одного разу до своїх слухачів: «Все передане Мені Моїм Отцем, і ніхто не знає Сина, крім Отця, і Отця ніхто не знає крім Сина, та кому Син схоче відкрити» (Мт 11, 27). З цієї перспективи ми розуміємо, що твердження, яким звернувся сьогодні воскреслий Ісус до Отця — «Я знову з Тобою, назавжди» — частково стосується і нас, «спадкоємців Божих і співспадкоємців Христа, якщо ми страждаємо разом з ним, щоб разом з ним і прославитися» (пор. Рим 8, 17). Завдяки смерті і Воскресінню Христа нині і ми відроджуємося до нового життя, і, приєднуючи наш голос до Його голосу, проголошуємо, що прагнемо залишитися назавжди з Богом, нашим безкінечно добрим і милосердним Отцем.

Так ми заглиблюємося у пасхальну тайну. Дивовижна подія воскресіння Ісуса є за своєю суттю подією любові: любові Отця, Який віддав Сина заради спасіння світу; любові Сина, Який поклався на волю Отця заради усіх нас; любові Духа, Який воскресив Ісуса з мертвих у Його преображеному тілі. І ще: любові Отця, Який

«знову приймає в Свої обійми» Сина, одягаючи Його в Свою славу; любові Сина, Який силою Духа повертається до Отця, одягнений у нашу преображену людськість. Отож, наше сьогоднішнє торжество, яке дає нам пережити абсолютний і виключний досвід воскресіння Ісуса, кличе нас навернутися до любові; кличе жити, відмовившись від ненависті й егоїзму. Прямуючи слухняно слідом за Агнцем, принесеним у жертву заради нашого спасіння, і наслідуючи «лагідного і сумирного серцем» Спасителя, «полегшу душам нашим» (пор Мт 11, 29).

Брати і сестри, християни у всіх кінцях світу, чоловіки і жінки, щирою душею відкриті до істини! Хай ніхто не закриває свого серця перед всемогутністю цієї звільняючої любові! Ісус Христос помер і воскрес для всіх: Він наша надія! Істинна надія для кожної людини. Сьогодні, як Він послав Своїх учнів у Галилеї перед поверненням до Отця, воскреслий Ісус посилає також і нас усюди як свідків Його надії, і запевняє: «Я з вами по всі дні аж до кінця віку» (пор. Мт 28, 20). Звертаючи погляд душі на славні рани Його преображеного Тіла, ми можемо зрозуміти сенс і значення страждання, можемо полегшити біль стількох ран, які продовжують багрянити кров'ю людство також і у наші дні. В його славних ранах ми пізнаємо незгладимі знаки безкінечного милосердя Божого, про якого говорить пророк: Він Той, Хто зцілює рани сокрушених серцем, захищає слабких і проповідує визволення рабам, втішає усіх, хто скаржиться, і дає їм замість попелу прикрасу, замість плачу — єлей радості, замість суму духа — славну одіж (пор. Іс 61, 1-2-3). Якщо зі смиренною довірою ми наблизимося до нього, то побачимо в Його погляді відповідь на найсокровенніше сподівання нашого серця: пізнати Бога і зав'язати з Ним живий зв'язок, який наповнив би Його любов'ю наше життя, наші міжособистісні і соціальні відносини. Тому людство потребує Христа: у Ньому, надії нашій, «ми були спасенні» (пор. Рим 8, 24).

Як часто відносини між окремими людьми, між групами, між народами позначені замість любові егоїзмом, несправедливістю, ненавистю! Це рани людства, відкриті і болючі, у кожному куточку землі, хоча їх часто ігнорують, а іноді навмисно приховують; рани, які роздирають душі і тіла наших численних братів і сестер. Вони ждуть, що одержать полегшення і зціляться славними ранами воскреслого Господа (пор. 1 Петр 2, 24-25), і солідарністю тих, хто по Його стопах і у Його ім'я творить діла любові, діє на захист справедливості, сіючи довкола себе світлі знаки надії в закривавлених точках конфлікту, і всюди, де гідність людини продовжують применшувати і принижувати. Хотілося б вірити, що саме там будуть множитися свідчення покори і прощення!

Дорогі брати і сестри, дозвольмо ж просвітити себе сяючим світло цього урочистого Дня; давайте відкриємося з щирою довірою до воскреслого Христа, щоби оновлююча сила пасхальної тайни проявилася у кожному з нас, у наших сім'ях, у наш містах і країнах. Нехай вона проявиться всюди у світі. Як не подумати в цей момент про деякі Африканські регіони, такі як Дафур і Сомалі, про багатостраждальний Близький Схід, і особливо про Святу Землю, про Ірак, Ліван і нарешті Тибет, — про регіони, для яких я закликаю шукати рішень, які захищатимуть благо і мир! Призовім повноту пасхальних дарів через молитви Марії, Яка, розділивши страждання страстей і розп'яття Свого невинного Сина, пережила також неповторну радість Його воскресіння. З'єднана зі славою Христа, хай Вона захищає і проводить нас на шляху братської солідарності і миру. Такі мої пасхальні побажання, які я звертаю до вас, присутніх тут, і до жінок, і до чоловіків усіх країн і континентів.

Благої Пасхи!

КИМ ЖЕ БУВ ЕДЕМСЬКИЙ ЗМІЙ?

Аріел Алварес ВАЛДЕС
(переклад з іспанської о. Йосафата Андрія КОВАЛЯ, ЧСВВ)

Гадюка, що говорить

Це загадка, що завжди зацікавлює читачів Біблії, і належить до оповідання про первородний гріх: змій, що спокусив жінку в Раю. Ким же в насправді він був? Книга Буття твердить, що йшлося про звичайного польового змія, одного з тих, що Бог створив (3, 1). Згодом бачимо, що змій розмовляє з Євою. Але як він може розмовляти, якщо це змій? І як він міг бути розумнішим від людини (див. 3, 5)? Не може бути, щоби він був звичайною твариною. Ким же тоді? Дехто вважає, що він був звичайною твариною, тільки опанованою диявола, щоб обманути Єву. В такому разі змій був інструментом диявола, чому ж тоді Бог карає його, кажучи, що на череві своєму буде повзати і їстиме порох до кінця свого життя (3, 14), коли мав би покарати диявола? Найбільш поширеним серед читачів Біблії є переконання, що змій не був звичайною твариною, але символом, подобою диявола, літературною маскою, яку автор використав, щоб описати це злорадне єство, що насправді спокусило наших прародичів в Раю.

Маска Диявола

Але це твердження зіштовхується з великими труднощами, бо більше в жодній з частин Книги Буття не згадується про диявола. Але диявол (чи сатана, що є те ж саме) є персонажем невідомим для найдавніших авторів біблійних книг; тому не з'являється більше в П'ятикнижжі Мойсея, ані в інших Історичних чи в Пророчих Книгах. Але звідки автор знає цей розділ Буття? Сучасне вчення твердить, що тут мова йде не про диявола. Третя група дослідників притримується думки, що цей змій не є ніяким конкретним персонажем, лише символом всяких злих бажань і чуттєвих задоволень. Так-то первородний гріх полягав у провині сексуального характеру, і змій не є щось більше як сексуальний символ. Тому-то наполягають на тому, що Адам і Єва «були нагі». Але ця гіпотеза є недопустимою, тому що сама Книга Буття каже, що Бог освятив і поблагословив подружжя, коли наказав першій парі: «Будьте плідні й множтеся, і наповняйте землю та підпорядковуйте її собі» (Бут 1, 28). Отож, сексуального акту в первородному гріху нема.

Ким же був той змій?

І те все задля якогось яблука?

Ця невизначеність щодо змія призводить до іншої проблеми: який же гріх вчинили Адам і Єва у Раю? Загальновживаною і популярною є відповідь, що вони з'їли заборонене яблуко. Але, перш за все, варто зазначити, що в ніякій частині не згадується про яблуко. Звідки ж виникла ідея цього фрукта? А випливає це з Біблії, написаної латинською мовою. По-латині яблуко — «малус», а зло перекладається як «малум». Адам і Єва з'їли плід зла (малум), а думали, що вони з'їли яблуко (малус). Сьогодні, коли Біблія є вже будь-якою мовою, якою розмовляють, бачимо, що вони не з'їли яблуко, лише якийсь заборонений «плід». Повернемось, отже, до тої загадки. Лише за те, що вони з'їли простий плід, Бог покарав їх подібною карою? Якщо так було, то те, що сталося у Раю не було лише фатальною помилкою! Знаючи, що змій є символом (бо ж не може бути мови про дійсну тварину), також заборонений плід повинен бути символічним. Але символом чого? Якщо зможемо пояснити ким є змій, зможемо пізнати також, яким же був гріх у Раю.

Ким же був змій?

Найперше ми повинні мати на увазі, що змій символізує якийсь персонаж чи дійсність, зрозумілі для читачів того часу, бо якщо ні, то вони не зрозуміли б послання. Сьогодні завдяки найновішим біблійним і археологічним дослідженням знаємо, що змій в той час був символом ханаанської релігії, яку ізраїльтяни зустріли, увійшовши в Обіцяну землю.

Чому ханаанці вживатимуть за символ божества змія, коли для нас він є злий і небезпечний? Тому, що давні народи бачили в ньому три прикмети.

По-перше, змій мав славу дарувати безсмертя, бо спосіб міняти шкіру виглядав як гарантія вічного омолодження. По-друге, забезпечував плодовитість, бо жив, повзаючи по землі, що для східних народів була символом богині Матері, що дає плід і життя. І, по-третє, передавав мудрість, тому що брак повік на очах і його пронизливий зір робив його праобразом мудрості і таємних наук. Тому-то Книга Буття представляє його «найхитрішим з усіх польових тварин» (3, 1).

Ці три характеристики зробили із змія символ мудрості, вічного життя і безсмертя, і не лише серед ханаанців, але також для багатьох інших народів — єгиптян, шумерів і вавилонян, які використовували зображення змія як символ божества, яке вони почитали, яким би воно не було.

Більш спокуслива релігія

Що ж зв'язувало ізраїльтян із ханаанською релігією? Щоби це зрозуміти, потрібно мати на увазі те, як складалися історичні обставини.

Протягом століть євреї були кочовим народом. Ще від епохи Авраама, який жив близько 1800 років перед Христом, Бог, що супроводжував їх, завжди був Богом пустині, Богом гір, Богом, який турбувався... Був Богом мандрівним, який подорожував і пересувався разом із групою або з родом усюди, де той був, щоби захистити його від усіх небезпек, які траплялися при такому способі життя.

Бог євреїв був «спеціалістом» з проблем пустелі: захищав ізраїльтян у разі нападу ворожих племен (Вих 17, 8); допомагав їм у пошуках води серед каміння (Вих 17, 1); провадив у небезпечних пошуках їжі (Вих 16); зсилав кари на народи-гнобителі (Вих 7, 1); показувався могутнім і страшним через грім та блискавці (Вих 19, 16-19); захищав справедливість і порядок у таборі.

Бог заступався за свій народ турботливо, протягом дня перетворювався у велику хмару (щоб прикрити сонце), а протягом ночі — у вогняний стовп, щоби світити у темряві (Вих 13, 21).

Бог євреїв справді був «Богом мандрів».

Нова релігійна пожертва

Протягом 600 років (між 1800 і 1200 роками перед Христом) Бог Ізраїля був прекрасним супроводжувачем і захисником народу. Але, починаючи з 1200-го, все почало мінятися. Ізраїльтяни увійшли в Обіцяну землю і у Ханаані зустріли місцеве населення, тобто ханаанців — набагато більше розвинений народ, ніж вони.

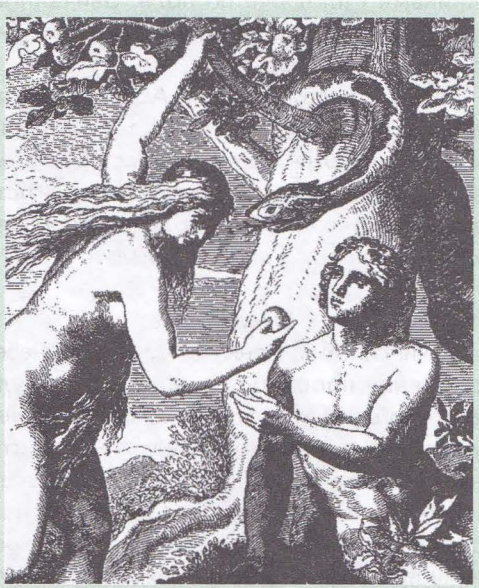

■ *диявол — під маскою змія*

■ *старозавітнє братовбивство через заздрість*

Але ж ханаанці протягом століть перебували у цій землі, вони не були мігрантами, вміли набагато краще працювати на полі, жили з плодів поля, з виноградників і своїх стад.

Їхній бог звався Ваал і був «богом, що посилав дощ», забезпечував добрими жнивами і плодючістю поля. Звичайною формою, що представляла його, був змій — символ життя і безсмертя.

Ваал мав подругу, богиню Астарту, богиню любові і плідності. І згідно з віруванням ханаанян, Ваал і Астарта мали постійні статеві зносини, щоби підтримувати плодовитість землі, стада, людей. Тому-то всі релігійні свята ханаанян були пов'язані зі жнивами.

Оселя богів

У який спосіб поклонялися ханааняни? Через священну проституцію. Ханааняни були землеробами і думали, що урожайність поля і успіх жнив — головне джерело їхнього життя, а тому залежали від сексуальної єдності Ваала і його нареченої — Астарти. Саме ці стосунки повинні були приносити земні плоди. Для цього вони пристосовували малі помешкання біля своїх святинь, і там ханааняни здійснювали зносини зі священними повіями.

Спершу ханаанська релігія не мала ніякого значення для ізраїльтян. Вони прекрасно знали, що тільки Ягве є їхнім Богом, який визволив їх із Єгипту і супроводжував у пустині протягом довгих років, пильнуючи і захищаючи.

Але протягом років ізраїльтяни перестали бути кочовим народом, і починали сумніватися, чи Ягве досі їм потрібний. Чи зуміє цей Бог, Бог пустелі, зрозуміти працю в полі і годівлю худоби? Цей Бог самотній, без нареченої і без досвіду плодовитості, чи зможе Він їм допомогти тепер, у новій землі землеробів? Не було б краще залишити його і прибігти по допомогу до іншого, з більшим «досвідом» у справі жнив, якими були Ваал і його наречена?

«Актуалізувати» Бога

Крім того, ханаанська релігія була дуже звичайною і «легкою» — її постулатів легко було дотримуватися. Полягала вона виключно у ритуальних церемоніях. Не мала жодних визначених моральних вимог, ані особистих завдань, ніякого навернення, не зобов'язувала практикувати справедливості, любові і поваги до інших. «Вистачало» священної проституції, магічного і забобонного обряду, щоб «задовольнити» бога і здобути благословення врожаю. Подібна релігія була привабливішою у порівнянні зі строгими вимогами Божого Закону.

Не важко уявити собі серйозну небезпеку, яку ханаанська релігія становила для євреїв, спадкоємців строгої релігії Мойсея.

Ягве продовжував бути національним Богом євреїв, але, щоб гарантувати плодовитість землі і регулярність дощів, вони почали навертатися до змія, який символізував Ваала. Вони почали відвідувати їхні (ханаанські) святині, брати участь у їхніх обрядах, потайки ходити в доми «священних» повій під час великих свят.

Культ на честь божества плодовитості був постійною спокусою для ізраїльтян протягом століть.

Оскільки послухали змія...

Анонімний письменник X століття вирішив написати оповідання (теперішні 2 і 3 глави Книги Буття), щоби перерахувати небезпеки, які спричинювала ханаанська релігія для його братів-євреїв. За тим автором, ціле суспільство (представлене в образах Адама і Єви) повинне було б жити в Раю. І, незважаючи на це, існує серед несправедливості, голоду, болю, смерті...

Причиною усього того зла був саме «змій», ханаанська релігія, яка вела народ до примітивних зовнішніх обрядів і забуття величних вимог Закону Божого. Люди шукали захисту і щастя в Бога не завдяки моральному, справедливому, пристойному життю, не в служінні братам, а лише через прості фетишистські практики.

Але чому автор Книги Буття каже, що змій призвів до того, що люди «з'їли з дерева пізнання *добра і зла*»? У єврейській мові казати «добро і зло», це те саме, що казати «все», «всі речі». Одна з ханаанських практик полягала саме в тому, щоби довідуватися у віщунів та чарівників про майбутні речі. Це було чимось дивним для доброго ізраїльтянина, який знав, що майбутнє людини тільки в Божих руках, а не у руках віщунів. Отож, гріх у Раю описує намагання «пізнати добро і зло», тобто все майбутнє людини.

Змій і сатана

Автор Книги Буття хотів зняти маску зі зла, яке у його суспільстві було спричинене ханаанською релігією. Він не говорив про якийсь факт, що стався на початках людства, ані не намагався звинувачувати якусь певну пару у всьому злі, що існує у світі. Але представляє цей гріх як вчинений на початках, щоби представити їх, тобто початки, для читачів. Автор доводить, що цей гріх *(наслідок наслідування ханаанської релігії)* є початком, коренем, базою усього іншого соціального зла. І застерігає ізраїльтян про майбутню можливість будування Раю, яка може стати втраченою через зло, яке вони продовжують чинити.

З бігом століть зникла ханаанська релігія, і тоді змій втратив своє первісне значення та увійшов до юдейського світогляду як символ зла, суперництва з Богом, гріха.

У пізніших століттях, у Вавилонському вигнанні, ізраїльтяни пізнають фігуру сатани, диявола, і ототожнюють його зі своїм колишнім символом зла — змієм Раю.

І тому, за дев'ятсот років після Книги Буття, Книга Мудрості твердить: «Через заздрість диявола смерть увійшла у світ» (2, 24). Це вперше, коли змій Раю, що в Книзі Буття представляє ханаанську релігію, з'являється ототожненим з дияволом. І від тоді ця ідея стала популярною між нами.

Також в Одкровенні Івана Богослова, коли йдеться про дракона (про політичну владу, що є ворогом Бога), автор пише, що це диявол і змій (12, 9; 20, 2). Назавжди ворогом Бога буде диявол і змій.

■ *боротьба архангела МИХАЇЛА з сатаною*

«Наш» змій

Автор Книги Буття зумів знайти відповідь звідки з'явилося велике зло його часу. Він відкрив, що бідність, соціальна несправедливість, проблеми на роботі, родинні драми, те саме важке життя народу, завершаться лише тоді, коли ізраїльтяни перестануть наслідувати того змія.

Трагедія, яка відбулася у суспільстві, не була Божою волею, а лише результатом того, що ізраїльтяни спокусилися ханаанською релігією. І ще гірше те, що вони не бачили небезпеки, в яку та їх заплутувала. Змій звав спокусливим голосом, а народ занедбував Божий Закон, перетворюючи релігійність у фетишизм та виснажуючись у блуді магії.

Сьогодні Книга Буття запрошує нас відкрити усе спочатку. Щоб побачити зло, що нас оточує, і бути свідомим того, що й до нас змій підкрадається потай, що він спокусливо шепоче до нашого народу, до наших людей, до наших урядовців, щоб віддалити нас від Божого Закону. Він хоче змусити нас будувати нужденне суспільство, суспільство мізерії, гніту, несправедливості, залишених дітей, підкорених жінок, чоловіків без праці, суспільство соціальної нерівності, корупції. Практикуючи зовнішні обряди, ми не помічаємо його підступів, викрити змія є великим викликом. Потрібно скинути його маску, щоб не слухати його більше, і щоб так завітав до нас Рай.

ЧИ ІСНУВАВ КОВЧЕГ НОЯ?

Там, в Араратi

Існує одна гора, що має цінний привілей: її відвідують, на неї сходять, її досліджують та описують в засобах масової інформації. Маємо на увазі славну гору Арарат. Саме на ній, згідно з Біблією, було місце, де осів ковчег, керований Ноєм та його синами відразу після закінчення відомого всесвітнього потопу, що покінчив з життям людей, тварин і рослин планети.

Арарат — невеликий гірський хребет довжиною 13 км, розташований між сучасними державами Туреччиною та Вірменією. Має дві основні вершини: Великий Арарат на півночі, висотою 5165 м, покритий вічними снігами, та Малий Арарат на півдні, висотою 4300 м. За давньою традицією, ковчег Ноя з його «особистим зоопарком» мав би прибути до першої з них, на південно-західному схилі, що належить Туреччині, та осісти на висоті 2000 м. З тієї причини вже віддавна гора обвита сяйвом захоплення і втішається винятковим шануванням.

В пошуках загубленого ковчега

Вже перші християни, що мешкали в тій околиці, побудували храм, який мав назву Храм Ковчега і в якому святкували кожного року пам'ять виходу з ковчега його очманілих пасажирів. Але з бігом століть фантазія щораз більше пробуджувалась та почала прикриватися ілюзією, що можна віднайти велетенський корабель, що спас батьків нового людства.

Перший, хто казав, нібито віднайшов його, був святий Яків, монах з VII століття. Згідно з його твердженням, за посередництвом Божого натхнення, фрагмент дерева з ковчега знайшовся між снігами, що покривають узбіччя гори. Цей шматок і до нині зберігається вірменами в дорогоцінній шкатулці.

Також наприкінці XVIII ст. об'явився один бідний пастух з маленького села, званого Байзіт, розташованого біля підніжжя гори, який одного разу бачив якийсь дивний човен на священній горі. Це спричинило страхітливу експедиційну гарячку, що триває аж до наших днів.

Багато результатів, але без доказів

1892 року др. Ноурі, диякон Християнської Малабарської Церкви Індії після подорожі до

Арарату запевнив, що бачив ковчег між вічними снігами та досліджував його нутро. Оскільки ніхто йому не вірив, хотів показати докази, які привіз із собою, але не зміг, бо вони пропали: хтось вкрав!

1916 року, під час світової війни, російський пілот Володимир Росковитський розповів найбільш резонансний епізод про ковчег. Одного гарячого серпневого дня під час польоту на своєму літаку над околицями Арарату зумів розгледіти величезний корабель. Перед поверненням до бази повідомив про свою надзвичайну знахідку, і цар Микола II одразу вислав експедицію у складі 150 чоловік, щоби дослідити, сфотографувати, виміряти та зробити креслення знахідки протягом місяця. Але наступного року, внаслідок російської революції, зникли всі документи та докази!

Тридцять років потому, 20 січня 1945 року, австралійська преса надрукувала заяви якоїсь молодої Арлеене Деігар з Сиднею, яка твердила, що її наречений, також пілот, показував дві фотографії, на яких чітко було видно рештки Ноєвого ковчега, розкидані на одному зі схилів гори. Але вже не можливо було їх (фотографії) бачити, бо пілот загинув під час Другої Світові війни, коли пролітав над Туреччиною.

■ *гора АРАРАТ (сьогодення)*

Знову невдача

Успіх видався мінливим для інженера Джорджа Гріна. 1951 року, коли він літав над зоною Арарату гелікоптером, зміг розрізнити обриси якогось корабля на поверхні льоду. Зробив тридцять фотографій, які він проявив і побачив форму, подібну до осілого корабля на кручі, над безоднею. Захоплений своїм відкриттям, задумав зібрати гроші, щоби профінансувати і вислати експедицію, але декілька років пізніше був вбитий і, на жаль, всі його речі загубилися, включно зі світлинами.

1955 року француз Фернанд Наварре, якого супроводжували два провідники, запевнив, що зайшов аж до ковчеги. Але того разу він мав один доказ: шматок чорного засмоленого дерева, саме так, як описано у Святому Письмі. Коли всі вже майже повірили, що нарешті віднайшлися рештки корабля, їх було передано на дослідження вуглецем С-14, і виявилося, що це дерево походить з VI століття... після Христа!

Отож бачимо, що все здійснене кожного разу, коли доходило до серйозного дослідження, губилося або видавалося неправдивим. Зароджується якась підозра щодо їхньої несерйозності, а ще більше незгоди. І справді, під час експедиції російського царя дослідники побачили ковчег на півдні гори, а Грін запевнив, що сфотографував його на північному схилі.

Гора через державу

Незграбними всі ці гарячкові пошуки робить те, що експедиції починаються з помилкової гіпотези, яку з бігом часу неможливо було більше виправити. Насправді Книга Буття, коли розповідає про кінець потопу, не говорить, що ковчег осів «на горі Арарат», як це всі пояснюють, лише «в горах Арарату»

(Бут 8,4). А для Біблії «Арарат» є не іменем гори, а лише якоїсь держави, як це видно в інших трьох випадках (2 Цар 19,37; Іс 37,38 і Єр 51,27). І до якої держави належить чи якій державі відповідає Арарат? Найімовірніше, давньому Урарту, тобто сучасній Вірменії. Тому-то всі біблісти згідні з тим, що правильний переклад мав би бути «гори держави Вірменія», як це дійсно переклав св. Єронім у Вульґаті.

Саме тому, не уточнюючи місця, Біблія вказує певну місцевість, дуже пустинну, що може бути будь-якою місцевістю Вірменії, оскільки вся вона є одним високим плоскогір'ям. І якщо хочемо мати на увазі лише один гірський регіон, то він простягається більше як на 230 км.

Чи ковчег в дійсності існував?

Питання, що нав'язується до цього епізоду Книги Буття є таким: чи намагається Біблія розповідати про подію, яка в дійсності сталася, чи розповідає повчальне оповідання? Через спосіб, у який розповідають, та через запропоновані деталі, все зводиться таки до другого. Подивімося на це ближче.

■ *НОЙ та будівництво ковчегу*

Найперше, Ной отримав наказ побудувати корабель довжиною 150 м, шириною 25 м, висотою 15 м на три поверхи — по 5 м кожний. З цих параметрів напрошується висновок, що такий корабель неможливо було побудувати, оскільки бо вони є параметрами для сучасних трансатлантичних кораблів, будівництво яких було осягнено корабельною технікою лише в XIX ст.

Це оповідання походить з праісторії, коли ще навіть не вміли користуватися металом. Як же було можливо зробити такий великий корабель без металевих інструментів? Для побудови такого ковчега було необхідно сотні людей; як же його було побудовано лише зусиллями Ноя, його чотирьох синів та їхніх дружин?

Щодо тварин

Найбільш мальовничим та найважчим для сприйняття є те, що стосується тварин, яких Ной та його родина мали б запровадити до ковчегу. Як же вони могли зібрати по парі з кожного існуючого виду, щоб спасти їх від вимирання (потопу)? Чи можливо було обійти п'ять континентів планети, щоби привести їх, деякі на відстань більше як двадцять тисяч кілометрів?

До цього додається ще одна трудність: на землі існує 1700 видів ссавців, 10087 видів птахів, 987 видів плазунів і приблизно 1200000 видів комах. А ще гірше, бо виглядає, що в той час (час Ноя) було 15 000 видів ссавців, 25 000 видів птахів, 6000 видів плазунів, 2500 видів земноводних і більше як десять мільйонів комах. Більше цього. Зоологи вважають, що на нашій планеті може бути від п'яти до десяти мільйонів видів тварин, ще не досліджених наукою (нерозпізнаних та прихованих від очей науки) — в полярній кризі, в тропічних лісах, під пісками пустині. Завантажити ковчег тим усім вантажем було б неможливою працею для цих мандрівників. І як змогли вісім осіб нагодувати, напоїти, почистити та припильнувати це велике число тварин? І ще більше: як Ной зі своїми людьми міг створити відповідні умови для кожного виду, з їхніми

відповідними вимогами дієти, клімату та інших потреб, коли сьогодні зоологи усією найновішою технікою мають труднощі, щоб утримати живими деякі види в неволі?

Врешті, екологи вважають, що один вид вимирає, коли залишається невеликий процент тварин даного виду. Наприклад, карликові ведмеді вважаються на фазі вимирання, тому що виживають лише деякі з тисячі — занадто обмежене число, щоб мати можливість відновити вид у первісній кількості. Як же могла заселитися планета з однією лише парою кожного виду?

Щодо потопу

Згідно з Біблією, дощ падав протягом сорока днів і сорока ночей безперестанку (Бут 7,17). Але знаємо, що гідрологічний цикл випаровування не спричинює довготривалих дощів, отже неможливо, щоби була така велика кількість води.

Там також читаємо, що та маса води залила цілий світ. Так думалося в час, коли вважалося, що земля є плоским диском незначних обсягів, і що склепіння, яке покривало землю, тобто небозвід, дозволило якнайшидше зібрати воду. Але чи можливо, щоби протягом 40 днів дощів була залита вся земля, коли сьогодні знаємо, що площа землі складає 50 9880 000 км^2.

Твердить також, що вода піднялась на 7 метрів угору над усіма найвищими горами землі (Бут 7,19-20). Гаразд, але найвищою горою планети є Еверест високою 8846 м. Тому-то, щоб води могли осягнути цю майже дев'ятикілометрову висоту, потрібно було, щоби всі моря піднімалися щодня на 222 м. Але будь-який метеоролог підтвердить, що хмари, які є в нашій атмосфері, раптово випали повністю у вигляді дощу в цілому світі, земна куля була б покрита водою менше, ніж на 5 см.

Більше про воду

Біостратографія, зі свого боку, не приймає гіпотези про одночасну смерть всіх видів, що заселяли землю. Археологія також заперечує, що могли б зберегтись без пошкодження малюнки, як наприклад, в Катал Гіук, що в Туреччині, датовані ще 7000 роком перед Христом. Або ж в Телейлат Яссул, біля Мертвого Моря, не могли б зберегтись від потопу.

І як врятувалися від води рослини? Оповідання нічого не каже про це. І риби, що навіть не були взяті до ковчега для врятування? Як вони не загинули від змішання прісної води зі солоною? Лише безперервний ланцюг чудес міг дозволити, щоб усе те сталося. Неможлива річ, тому що в Біблії чуда служать, щоби збільшити віру людей, але не для їх нищення.

Чому не сказали раніше

Ці численні заперечення самі по собі дають нам відповідь на проблему. Ніколи не було ніякого всесвітнього потопу. Навіть Біблія не намагається навчати про це як про історичну подію. Не можна заперечувати історичність якогось потопу або якоїсь давньої великої повені, але вони аж ніяк не могли бути всесвітніми, щоби знищити будь-який вид життя, як це описано в Біблії.

Перш ніж вислухати цю відповідь, дехто почуватиметься, можливо, обманутим і думатиме: чому Біблія, щоб уникнути всіх пізніших непорозумінь, не застерігає своїх читачів, що не розповідає серйозно про певну річ. Але правда є такою, що всі адресати священних оповідань їх розуміли. Такий самий спосіб оповідання та використовувані зображення сприяли, щоб читачі розуміли безпосередньо, що вони мають перед собою не якусь історичну хроніку, лише дидактичне, повчальне оповідання. Не було необхідності починати пояснення із застереженням для читачів. Подібно, як сьогодні, коли читається якесь художнє оповідання, не потрібно попередження на першій сторінці: «Увага, не варто вірити в те, про що йдеться в цій книжці. Все написане — лише вигадка».

Це ми самі з нашою модерною ментальністю приписуємо історичність певним оповіданням, які ніколи не мали цього на меті.

Чого нас навчає оповідання про Потоп

Таким чином автор не намагався представити якийсь історичний факт, лише дидактичне оповідання, релігійне повчальне послання. І чи та подія в дійсності так відбулась — немає жодного значення. Автор черпає історію з усної традиції, а вже від цієї традиції залежить історична правда. Він тільки намагається застосувати її як необхідний відповідний матеріал, щоб передати релігійне повчання.

Яке ж послання залишає нам цей епізод про всесвітній Потоп?

Найперше показує, що він стався з причини людських гріхів. Люди розмножились по всій Землі до тієї міри, що її знівечили, зіпсували та спричинили катастрофу. А з тією катастрофою зчинився хаос, що існував ще на початку сотворення Світу. Той порядок, який Бог встановив у світі, коли його творив, був знищений та повернувся до нуля через безвідповідальність людей.

Мовчазний патріарх, що був здібним навчати

Між усіма тими злими людьми був один справедливий: Ной. Тоді Бог вирішив знищити людей та врятувати Ноя. Але насамперед ставить його на випробування: наказує побудувати великий корабель, серед пустині, на твердій землі, і не каже для чого, лише наказує зайти швидко всередину та чекати.

Можемо уявити бідного Ноя, виставленого на глум своїх сучасників, яким не може дати іншої відповіді, як тільки цю: «Мені це наказав Бог. Це його справа. Я його слухаю». Показує нам віру та покору цього неймовірного чоловіка, в усьому слухняного, і що протягом цілого оповідання про Потоп, яке міститься в чотирьох главах Біблії, не сказав ані одного

■ *Вихід з ковчегу*

слова. Ніколи не розповідалося стільки про якогось біблійного персонажа, який би так мало говорив.

Незадовго Бог виявить йому свій секрет: «...пошлю дощ на землю... і вигублю з лиця землі всі створіння, що я їх створив» (Бут 7,4). Послання, отже, є ясним, тим більше, коли розповідається мовою Старого Завіту. Бог наказує. Якщо людина не послухає, знищить сама себе. Якщо послухає, як це робить Ной, врятується, спасеться.

До того ж Бог вказує розмір ковчега, матеріал, який має використовуватися, навіть форму, щоб його побудувати. Тобто, хто будує своє життя за Божими вказівками, завжди виживе в будь-якій негоді. Хто не послухає його голосу, втопиться, загине.

Звертати увагу на це є більш важливим, аніж знати, чи був потоп або чи дощ падав сорок днів і де осів ковчег. Так ми повинні читати Біблію від шостої до дев'ятої глави Книги Буття. І тоді буде менше людей, зацікавлених досліджувати Арарат в пошуках ковчега, а більше таких, які будуть старатися заглиблюватися в Слово Боже та намагатися жити посланням, наукою, яку воно нам дає.

ПОКЛИКАННЯ НА СЛУЖБІ ЦЕРКВИ-МІСІЇ

ПОСЛАННЯ СВЯТІШОГО ОТЦЯ ВЕНЕДИКТА XVI ДО XLV ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ МОЛИТВИ ПРО ПОКЛИКАННЯ

Дорогі брати і сестри!

1. До Всесвітнього Дня Молитви про Покликання, який будемо відзначати 13 квітня 2008 року, я обрав тему «Покликання на службі Церкви-місії». Воскреслий Ісус наказав Апостолам: «Отож, ідіть, навчіть усі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа»(Мт 28, 20). Церква є місіонерською і цілісно, і кожним своїм членом. Якщо через силу Святих Таїнств Хрещення і Миропомазання кожен християнин покликаний свідчити про Євангеліє, то місіонерство особливо і глибоко пов'язане з покликанням до священства. Уклавши завіт з Ізраїлем, Бог доручив вибраним людям, яких Він покликав і послав від Свого імені до народу, місію бути пророками і священиками. Так Він вчинив, до прикладу, з Мойсеєм: «Отже, піди, сказав йому Господь, я пошлю тебе до фараона; і виведи з Єгипту народ Мій (...) коли ти виведеш народ із Єгипту, ви здійсните служіння Богові на цій горі»(Вих 3, 10-12). Так само було і з пророками.

2. Обітниці, дані отцям, повністю сповнилися в Ісусі Христі. У зв'язку з цим II Ватиканський Собор каже: «Прийшов, отже, Син, посланий Отцем, Який вибрав нас у Ньому перед сотворенням світу і наперед вирішив усиновити нас Собі (...). Саме тому Христос, щоби сповнити волю Отця, поклав початок Царству Небесному на землі, відкрив нам тайну Отця і Своїм послухом звершив відкуплення» (Догм. Конст. Про Церкву *Lumen Gentiuum*, 3). Й Ісус, починаючи Свою суспільну діяльність і проповідуючи в Галилеї, вибрав Собі учнів як близьких співробітників у месіянському служінні. Наприклад, при помноженні хлібів Він сказав Апостолам: «Ви дайте їм їсти»(Мт 14, 16), тим самим змусив їх узяти на себе відповідальність за нужди багатьох людей, яким Він хотів дати їжу, щоб вони втамували голод, але також і відкрити поживу, «що зостається на життя вічне»(пор. Ів 6, 27). Він відчув співчуття, коли проходив містами й поселеннями і зустрічав натовпи втомлених, зморених людей, які були «як вівці, що не мають пастиря»(пор. Мт 9, 36). Він дивився на них поглядом, сповненим любові, і тому покликав учнів: «Отож моліть Бога жнив, щоби послав робітників на жнива Свої»(Мт 9, 38), і відправив Дванадцятьох «найперше до загиблих овець дому Ізраїлевого»(Мт 10, 6), давши їм точні настанови. Якщо ми застановимося, щоби помислити над цією сторінкою Євангелія від Матея, яку зазвичай називають «місіонерською проповіддю», то помітимо усі аспекти, які характеризують місіонерську діяльність християнської спільноти, яка хоче бути вірною прикладові і настановам Ісуса. Стремління відповідати покликанню від Господа передбачає необхідність стикатися лицем до лиця з мудрістю і простотою з найрізноманітнішими небезпеками і навіть переслідуваннями, адже «учень не вищий від учителя, і слуга не вищий від пана свого»(Мт 10, 24). Ставши одним цілим з Учителем, учні вже не самотні у проповідуванні Царства Небесного, але Сам Ісус діє через них: «Хто приймає вас, приймає Мене; а хто приймає мене, приймає Того, Хто послав Мене» (Мт 10, 40). Окрім того, як істинні свідки, «зодягнені у силу згори» (Лк 24, 49), вони проповідують «покаяння і прощення гріхів»(пор. Лк 24, 47) усім народам.

3. Саме тому, що їх послав Господь, Дванадцять приймають ім'я «апостолів», яким належить іти дорогами світу, звіщаючи Євангеліє у ролі свідків смерті і Воскресіння

Христового. Святий апостол Павло пише християнам Коринту: «А ми (тобто апостоли) проповідуємо Христа розп'ятого»(1 Кор 1, 23). Книга Діянь святих Апостолів приписує надзвичайно важливу роль у процесі євангелізації також й іншим учням, чиє місіонерське покликання породжене провіденційними, часом сумними обставинами, як, на приклад, вигнання з рідної землі за те, що вони послідовники Ісуса (пор. Ді 8, 1-4). Святий Дух дає змогу перетворити це випробування у можливість осягнути благодать і покласти початок проповідуванню імені Господа іншим народам, і, як наслідок, розширенню кола християнської Спільноти. Мова йде про чоловіків і жінок, які, як пише євангеліст Лука в книзі Діянь святих Апостолів, «віддали душі свої за ім'я Господа нашого Ісуса Христа»(пор. Ді 15, 26). Першим серед них, покликаним самим Господом до істинного апостольства, став, безумовно, Павло з Тарсу. Історія життя апостола Павла, найвеличнішого місіонера всіх часів, допомагає з'ясувати з багатьох точок зору, який зв'язок між покликанням і місією. Звинувачений своїми недругами у несанкціонованому проповідництві, він неодноразово покликається саме на покликання, що його отримав безпосередньо від Господа (пор. Рим 1,1; Гал 1, 11-12; 15-17).

4. Спочатку, як і потім, апостолів «спонукає любов Христова» (пор. 2 Кор 5, 14). Будучи вірними у служінні Церкві, слухняними дії Святого Духа, численні місіонери протягом віків слідували шляхом перших учнів. II Ватиканський собор наголошує: «Хоча обов'язок поширювати віру покладено на кожного Христового учня, Христос Господь з числа учнів завжди кличе тих, кого захоче Сам, щоби вони були з Ним і щоби посилати їх проповідувати народам (пор. Мк 3, 13-15)» (Декр. про місіонерську діяльність Церкви Ad gentes, 23). Дійсно, необхідно передати любов Христа братам і сестрам за допомогою приклада і слова; усім життям. «Особливе місіонерське покликання ad vitam («на усе життя»), писав мій високошанований попередник Іван Павло II, зберігає усю свою значущість: воно є зразком місіонерського служіння Церкви, що завжди потребує безкомпромісної і повної самопожертви, нових і відважних зусиль» (Енц. Redemptoris mission, 66).

5. Серед людей, які повністю посвячують себе служінню Євангелію, є, зокрема, священики, які покликані поширювати Слово Боже, звершати Таїнства, особливо Євхаристії і Покаяння, які прийняли обов'язок служити найменшим, хворим, тим, хто страждає, бідним і тим, хто переживає важкі часи в тих регіонах світу, де у величезної кількості людей ще не було досі справжньої зустрічі з Ісусом Христом. Їм місіонери несуть першу благу вість про Його жертовну любов. Статистика свідчить про те, що кількість охрещених з кожним роком росте завдяки пастирській діяльності цих священиків, які повністю посвятили себе спасінню ближніх. У цьому контексті особливу подяку потрібно висловити «священикам fidei donum, які з компетентністю і щедрою віддачею творять спільноту, звіщаючи їй Слово Боже і

■ *поширення Слова Божого в Євхаристії...*

переломлюючи Хліб життя, не шкодуючи власних сил на служіння місії Церкви. Потрібно подякувати Богові за багатьох священиків, які перетерпіли страждання аж до принесення в жертву власного життя заради того служіння Христові. ...Це вражаюче свідчення здатне надихати багатьох молодих людей своєю чергою прямувати за Христом і віддавати своє життя за інших, знаходячи у такий спосіб істинний шлях» (Ап. Зверн. Sacramentum caritatis, 26).

6. До того ж, у лоні Церкви завжди було і є немало чоловіків і жінок, які, спонукані Святим Духом, вирішують радикально жити згідно з Євангелієм, заховуючи обіти безшлюбності, бідності і послуху. Ці монахи і монахині, які належать до численних Інститутів споглядального і діяльного життя, «до цього часу беруть надзвичайно вагому участь у євангелізації світу»(Декр. про місіонерську діяльність Церкви Ad gentes, 40). Своєю постійною спільною молитвою монахи споглядального життя безперервно піклуються про все людство; монахи, які посвятили себе діяльному життю, своєю різноплановою благодійною діяльністю несуть усім живе свідчення любові і милосердя Божого. Стосовно цмх апостолів нашого часу Слуга Божий Павло VI писав: «Завдяки посвяченню свого життя Богові, вони, як ніхто інший, можуть добровільно і свобідно залишити все і йти звіщати Євангеліє до найвіддаленіших країв землі. Вони кмітливі, і їх апостольська діяльність нерідко позначена оригінальністю, геніальністю, які неодмінно викликають захват. Вони великодушні: вони часто опиняються на авангардних постах місії і беруть на себе великий ризик для власного здоров'я і самого свого життя. Так, справді, Церква за багато що у богу перед цими людьми» (Ап. Зверн. Evangelii nuntiadi, 69).

7. Окрім того, для того, щоби Церква могла незмінно виконувати місію, доручену їй Христом, і не було нестачі в євангелізаторах, які потрібні світові, необхідно, щоби в християнських спільнотах ніколи не припинялося виховання у вірі дітей і дорослих. Необхідно також підтримувати серед віруючих гостре почуття місіонерської відповідальності і солідарного сопричастя з людьми усієї землі. Дар віри зве усіх християн допомогти євангелізації. Розуміння цього треба підтримувати через посередництво проповіді і катехизації, літургії і постійного виховання у молитві; його треба зміцнювати вправами в умінні приймати людей, в милосерді, в духовному супроводі, в роздумах і в пізнанні, а також пастирським плануванням, невід'ємну частку якого становить уважне ставлення до покликань.

8. Тільки на добре приготованому духовному ґрунті розцвітають покликання до священства і до посвяченого життя. Насправді, християнські спільноти, які інтенсивно практикують місіонерський вимір тайни Церкви, ніколи не матимуть схильності замикатися у самих собі. Місія як свідчення Божественної любові стає особливо ефективною, коли вона здійснюється разом, «щоб увірував світ» (пор. Ів 17, 21). Про дар покликання Церква щоденно взиває до Святого Духа. Церковна община, як і на початку, коли була зібрана довкола Пречистої Діви Марії, Цариці Апостолів, учиться у Неї просити Господа про розквіт нових апостолів, які матимуть у собі віру та любов, необхідні для місії.

9. Поручаючи ці роздуми всім церковним Спільнотам, аби вони засвоїли його, і, головне, отримали імпульс до молитви, я підтримую старання тих, хто з вірою і великодушністю трудиться на службі покликанням. Від усього серця передаю наставникам, катехизаторам і усім, особливо молодим людям, які йдуть шляхом покликання, особливе Апостольське Благословення.

З Ватикану, 3 грудня 2007 р. Б.
Венедикт XVI

ВВАЖАЙТЕ, ОТЖЕ, ЯК СЛУХАЄТЕ (ЛК 8,18)

о. Прокопій ЛОТОЦЬКИЙ, ЧСВВ (Рим)

«Кожний, хто слухає ці мої слова й виконує їх,
подібний до розумного чоловіка, який збудував свій дім на скелі...
а кожний, хто слухає ці мої слова й не виконує їх, подібний до необачного чоловіка,
який збудував свій дім на піску. Полилася злива, розіллялися ріки,
подули вітри й ударили на той дім, і він повалився, і руїна його була велика...»
(Мт 7,21;24-27)

Період Великого посту є часом уважного слухання. Під час посту ми молимося покаяльними стихирами, щоб почути Божий голос, який скеровує нас на покаяння. Це, напевно, тому, що час Посту дуже подібний на часи Старого Завіту, коли лейтмотив усіх пророків був: «Слухай, Ізраїлю, Господь Бог наш, Господь єдиний» (Втор 6,4).

Однак перший, хто слухає це — сам Господь Бог. Ми в своїй молитві просимо Бога почути нас, тобто виконати наше прохання. У Святому Писанні Бог завжди чує жебрака, вдову, сироту, покірних чи в'язнів. Людина ж не хоче слухати, і в цьому якраз вся її біда. Вона глуха до закликів Бога: «Чого ж не розумієте, що я кажу? Бо слова мого ви слухати неспроможні... Хто від Бога, той слухає слова Божі. Ви ж тому й не слухаєте, бо ви не від Бога», говорить Христос (Ів 8,43.47). Але в месіянські часи, як пророкував Ісая, і глухі почують: «Того дня глухі почують слова книги, очі сліпих прозріють із темряви та пітьми» (Іс 29,18). «Вважайте, отже, як слухаєте», говорить Христос (Лк 8,18). А як слухаємо ми? Як слухаємо один одного? Як слухаємо голос нашої совісті? Як слухаємо слово самого Бога?

Під час Посту ми запрошені до чування. Чувати — це, перш за все, бути уважними, пильними в усьому, що робимо, як думаємо, про що говоримо, як поводимося. Часто ми слухаємо один одного неуважно, поверхнево. Можливо не хочемо слухати, тому що почути іншу людину вимагає відповісти їй. Це заклик до відповіді, а значить до відповідальності. Боячись цієї відповідальності, ми не хочемо почути нікого і ніщо, тому наші відносини залишаються поверхневими. Але ми маємо розум, а розум — це вже здатність почути іншого. Будьмо свідомі того, що Бог говорить з нами не тільки безпосередньо у нашому серці, але і через інших людей або окремі обставини.

Ми часто не слухаємо голосу нашої совісті, не хочемо почути її докору, натхнення чи напоумлення. Чуємо тільки те, що хочемо почути, а до іншого залишаємося глухими, забуваючи, що Бог говорить з нами перш за все через вуха нашої совісті. Таким чином, якщо людина не слухає, тоді тільки розвиває частину своєї особи і не досягає повноти гідності дітей Божих, не досягає людської цілості.

Наша глухота повинна розбитися об Слово Боже, тому що з природи ми хочемо почути те Слово, яке так прагнемо і з якого постало наше існування. Проте коли Господь до нас звертається у своєму Слові, то іноді ми поступаємо з Ним як грецькі атенці з апостолом Павлом, кажучи: «Про це послухаємо тебе іншим разом» (Ді 17,32). Ми не слухаємо Боже Слово, тому що боїмося почути його. Слухання веде до слухняності. У біблійній мові слухати Слово Боже означає не тільки звернути до нього свої вуха, але й відкрити йому своє серце.

Задумаймося про те, як ми слухаємо Євангеліє і пророків, слова проповіді, слова Божественної Літургії, слова нашої молитви? Як ми слухаємо людей, яких посилає нам Бог? Як ми слухаємо голос наших наставників, голос нашої совісті?

Під час Посту прикладом слухання для нас є Пречиста Діва Марія, яка не побоялася вислухати

ангела і бути слухняною Божому Слову, яке Вона вірно зберігала у своєму серці. Сам Христос називає блаженними тих людей: «...що слухають (чують) слово Боже і зберігають (дотримуються) його» (Лк 11,28). Звичайно, тільки Господь Бог може відкрити вухо своєму учневі, щоб він був послушний, але ми також можемо молитися за це. Наше головне завдання — бажати почути Бога, молячись словами Псалмопівця: «Ти вуха відкрив у мене... Тоді сказав я: «Чинити твою волю, Боже мій, я радий, [бо] твій закон у мене в серці» (Пс 40 (39),7-9). Тоді побачимо радість Христового Воскресіння і життя у Божому Царстві.

ОФІЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ВАСИЛІЯНСЬКОГО ЧИНУ СВЯТОГО ЙОСАФАТА У СПРАВІ НЕЗАКОННО ВИСВЯЧЕНИХ ЄПИСКОПІВ

На підставі одержаних сьогодні документів, три отці: Антонін (Ілля) ДОГНАЛ, Ричард (Методій) ШПІРЖІК і Василь (Маркіян) ГІТЮК, — користуючись ім'ям ЧСВВ, оприлюднили, що вони «були висвячені на єпископів УГКЦ». У листі до Впр. о. Протоігумена Йоанікія ЧВЕРЕНЧУКА, ЧСВВ, датованому 03.03.2008р., вони уточнюють, що «спосіб свячень був таємний подібно як це було в підпіллі». Виконуючи моє служіння Протоархимандрита - Головного Настоятеля ЧСВВ, подаю до ласкавого відома всіх, кого це стосується або цікавить, наступне:

Згадані вище отці, з огляду на поважні провини проти монаших і церковних законів, зокрема постійного непослуху Настоятелям, на початку 2005 року були виключені з Василіянського Чину відповідними Декретами, потвердженими Конгрегацією для Східних Церков. Оскільки вони постійно виключають елемент підлеглості церковному проводу у видимому організмі, яким є Церква, то згідно з каноном 8 Кодексу Канонів Східних Церков, вони тим самим позбавили себе повної злуки з Католицькою Церквою тут на землі.

Тому що вони відкликалися до найвищого Церковного Суду при Апостольській Столиці, виконання згаданих Декретів припинено і справа розглядається цим же Церковним Судом до сьогодні. Після цього вони залишилися ченцями ЧСВВ тільки силою права, але в дійсності не дотримувалися монаших та церковних законів і майже постійно жили поза монастирем своїм життям, хоч у листах незаконно підписувалися: «ченці монастиря ЧСВВ у с. Підгірці».

Згідно з церковними законами, разом з Блаженнішим Верховним Архиєпископом Любомиром і всією Ієрархією Української Греко-Католицької Церкви, Василіянський Чин згаданих вище отців, як також священика Роберта ОБЕРГАУЗЕРА, єпископами УГКЦ не визнає. На підставі Кодексу Канонів Східних Церков (канон 1459, §1) та декларації Блаженнішого Любомира, вони повинні бути покарані великою екскомунікою, тобто відлучені від Католицької Церкви і, тим самим, від Василіянського Чину Святого Йосафата (ЧСВВ), тому забороняємо їм підписуватися «ЧСВВ».

Згідно з офіційним повідомленням Блаженнішого Верховного Архиєпископа Любомира від 23 березня 2008, усім чотирьом священикам забороняється сповнення будь-якого священнослужіння.

Василіянський Чин Св. Йосафата виявляє великий жаль за такі дії осіб, які вийшли від нас, але з нами не були. Наш Чин закликає усіх максимально співпрацювати з проводом Церкви для добра Божого Народу.

Дано в Римі,
при Головній Обителі Христа Царя,
26 березня 2008 року Божого
о. Василій КОВБИЧ, ЧСВВ
Протоархимандрит

ЦЕРКВА НА СТОРОЖІ ЖИТТЯ

І.М. ЛУЦЬ
Дійсний член Папської Академії «Pro vita»

25-27 лютого цього року у Ватикані відбулась XIV Генеральна асамблея Папської Академії «Pro vita» («За життя») та світовий науковий конгрес, присвячений надзвичайно актуальній темі: «Біля невиліковного хворого та помираючого хворого: наукові та етичні аспекти». Під час засідань було розглянуто широку панораму актуальних та проблемних питань, які стосуються сучасного розвитку людської спільноти, зокрема окреслено шляхи подальшого шляху у зв'язку з динамічним розвитком біологічних і медичних наук та сучасних високорозвинених технологій, які набувають широкого використання у діагностиці, лікуванні та реабілітації важкохворих. Було наголошено на цілій низці ризиків, які виникають при цьому, та розглянуто медичні, філософські, етичні та теологічні аспекти цієї проблеми.

У перший день роботи відбулась аудієнція у Святішого Отця Венедикта XVI членів Папської Академії та учасників конгресу, під час якої Папа звернувся до представників світової спільноти із спеціальним зверненням. У цьому зверненні Святіший Отець неодноразово особливо наголошує, що «Суспільство повинне оберігати життя та гідність важкохворих та помираючих людей. Гуманне і солідарне суспільство повинне завжди гарантувати кожній людині необхідне лікування, а також надавати усі можливі види підтримки сім'ям, де є важкохвора людина, адже саме вони несуть протягом довгого періоду тягар терпіння близької їм хворої особи. Найбільшою повагою до людського життя є конкретна солідарність усіх і кожного, оскільки гуманність проявляється головним чином відносно власне страждання та щодо самого страждаючого. Це стосується як кожної людини, так й усього суспільства. У сучасному суспільстві, на яке сильно впливають динаміка продуктивності праці і економічні вимоги, слабі люди і бідні сім'ї у моменти фінансової скрути і хвороби, ризикують бути «збитими з дороги». Все більше і більше у великих містах стає старих, немічних, одиноких осіб у період тяжкої хвороби чи на порозі смерті. Такі ситуації дають поштовх до випадків евтаназії, особливо, коли стосовно помираючого існують користолюбні інтереси. З цього приводу маю нагоду підтвердити ще раз стійке і незмінне з етичної точки зору засудження будь-якої форми евтаназії, згідно з багатовіковим навчанням Церкви.

Суспільство і спільнота віруючих повинні спільно прагнути до того, щоб усі могли не тільки гідно жити, але й переносити момент випробування і смерті в умовах братньої любові і солідарності, особливо, коли смерть приходить в бідні родини або на лікарняне ліжко. В особливий спосіб необхідно сприяти заснуванню у суспільстві закладів, в яких штатний персонал буде нараховувати достатню кількість кваліфікованих осіб, які будуть мати у своєму розпорядженні високоякісне

■ *площа святого Петра в Римі*

обладнання та володіти сучасними технологіями лікування та догляду за хворими на останній стадії хвороби. І щоб у цій сфері діяльності існували взаємодопомога та взаєморозуміння між Церквою і відповідними установами.

Коли життя гасне в похилому віці, на самому початку життєвого шляху або ж у розквіті життя з непередбачених причин, не потрібно бачити у цьому лише біологічний факт чи біографію, яка закінчується, а навпаки, нове народження і відновлене існування, дароване Воскреслим Господом. Із смертю завершується земний досвід, але через смерть також відкривається для кожного із нас, поза межами часу, повне і остаточне життя. Господь є присутнім біля хворого як Той, Хто живе і дарує життя, як Той, Хто сказав: «Я прийшов, щоб мали життя щоб достоту мали. (Ів. 10, 10), «Я воскресіння і життя. Хто в мене вірує, той навіть і вмерши житиме!» (Ів. 11, 25) «і Я воскрешу його останнього дня». (Ів.6, 54). У момент смерті зв'язок з Богом повністю реалізується у зустрічі з «Тим, Хто не помирає, і є Життям і Любов'ю, тобто, ми є в житті; ми живемо» (Венедикт XVI, Spe salvi, 27).

Для християнської спільноти ця зустріч помираючого з Джерелом Життя і Любові є даром, що має цінність для всіх, і збагачує єдність усіх вірних. На цій зустрічі концентруємо усю увагу і участь цілої спільноти, а не тільки самої родини помираючого. Жоден із віруючих не повинен помирати в самотності і бути покинутим. Свята Тереза з Калькутти особливо піклувалась про бідних і покинутих. Як важливо, щоб у момент смерті людина могла в обіймах сестер і братів відчути тепло Небесного Отця.

Але не лише християнська спільнота, яка через своє особливе зобов'язання єдності повинна супроводжувати своїх членів у таїнстві страждань, смерті та початку нового життя. Насправді все суспільство за посередництвом своїх соціальних і медичних закладів покликане шанувати життя і гідність важкохворої та помираючої людини».

На завершення аудієнції Папа Венедикт XVI уділив присутнім особливе Апостольське благословення та закликав продовжувати благородну справу бути на службі життя на кожній його стадії.

Останній день роботи Генеральної Асамблеї Папської Академії «Pro vita» був особливо приємним для нас, оскільки було названо її нових членів. Серед них декан богословсько-філософського факультету Українського католицького університету отець Ігор Бойко, який став членом-кореспондентом Академії.

ДИЯКОНСЬКІ СВЯЧЕННЯ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКУ

о. Діонісій ЗАВЕДЮК, ЧСВВ

В суботу, 22 березня 2008 року під час архиєрейської святої Літургії у монастирському храмі Христа Царя при василіянському монастирі в Івано-Франківську відбулися дияконські свячення трьох студентів, які за благословенням Івано-Франківського єпарха кир Володимира Війтишина отримали в цей день двоє василіян, Ілля Броновський, студент ВІФБС, та Еміліян Дорош, що зараз навчається в Римі і належить до Американської провінції Василіянського чину, а також Іван Чверенчук, єпархіальний кандидат. Урочисту Літургію очолив преосвященний владика Софрон Мудрий, ЧСВВ, йому співслужили священики о. Йоанікій Чверенчук, Протоігумен Провінції Найсвятішого Спасителя отців Василіян в Україні, о. Володимир Палчинський, ігумен Івано-Франківського монастиря, о. Йосафат Коваль, Провінційний Економ, о. Василь Завірач, Галицький декан,

■ *преосвященний владика Софрон МУДРИЙ, ЧСВВ з нововисвяченими дияконами*

Новіцький, Епіфаній Гнатів та Іван Родим'юк. Також були присутні студенти Василіянського інституту філософсько-богословських студій у Брюховичах, родичі та знайомі кандидатів до дияконських свячень.

Під час проповіді преосвященний Софрон наголосив на вартості та святості покликання до богопосвяченого та священичого життя та закликав нововисвячених дияконів до вірного і ревного служіння у Христовому винограднику за прикладом св. первомученика Стефана, щоб бути добрими пастирями на зразок Ісуса Христа. По закінченні Святої Літургії отець Протоігумен подякував Владиці за уділення дияконських свячень, побажав йому доброго здоров'я і наснаги надалі служити Богові та Його Церкві, а також привітав нововисвячених дияконів, побажавши їм сповняти обов'язки свого стану і зростати у благодаті Святого Духа.

о. Ігор Броновський, рідний брат Іллі Броновського, о. Василь Чверенчук, рідний брат Івана Чверенчука, о. Макарій Солюк, настоятель Бучацького монастиря та отці викладачі ВІФБС Матей Химинець, Артемій

Диякон Еміліян Мирослав Дорош народився 23 березня 1978 року у Червонограді Львівської обл. До Василіянського Чину вступив у липні 1997 року, а після закінчення Крехівського новіціяту і складення у серпні 1999 року перших чернечих обітів був направлений до монастиря у Глен-Ков (США), де здобув філософську та богословську освіту. Вічні обіти склав 22 серпня 2004 року, а з осені 2006-го навчається у Папському університеті св. Томи (Анжелікум) у Римі. Належить до Американської Провінції ЧСВВ.

Диякон Ілля Олег Броновський народився 2 серпня 1976 року в с. Боків Підгаєцького району Тернопільської області. 1980 року переїхав з батьками у м. Воркуту (Комі АРСР), а після повернення 1992 року на Україну проживав у Галичі. Тут здобув 1993 року середню освіту, а 1998-го закінчив Тернопільську академію сільського господарства. Після служби в армії деякий час працював за спеціальністю, а у вересні 2000 року вступив до Крехівського новіціяту Отців Василіян. Після складення 28 серпня 2002 року перших чернечих обітів вивчав філософію і богослов'я у Василіянському інституті у Брюховичах, зараз є студентом шостого курсу. Довічну професію склав 19 серпня 2007 року.

УКРАЇНСЬКІ ПРАВЕДНИКИ НАРОДІВ СВІТУ

Степан БОРУЦЬКИЙ

У Європі під час Голокосту в роки Другої світової війни насильницькою смертю загинули 6 млн. євреїв, з них 1,5 млн. в Україні. Заодно слід підкреслити, що більшість населення української спільноти не тільки щиро співчувала євреям, а й всіма способами надавала їм підтримку, переховувала від нещасть, допомагала продуктами, одягом. Врятовані від фізичного винищення євреї, їх сім'ї та родини постійно шукають своїх рятівників, щоби віддячити їм за людський подвиг, збереження життя переслідуваних та знедолених у різних регіонах світу. Безпосередньо цією справою займаються працівники меморіального Інституту жертв та героїзму європейського єврейства часів Другої світової війни «Яд Вашем» (Єрусалим). Після збору та тривалого об'єктивного вивчення відповідних документів та матеріалів вони надають людям, які із ризиком для свого життя рятували євреїв від злодіянь нацизму, почесне звання Праведника народів світу.

Всього, за даними директора Львівського обласного єврейського благодійного фонду «Хесед-Ар'є» п. Ади Діанової, станом на 1 січня 2007 року 22 тисячі громадян різних країн уже отримали дипломи та медалі Праведників народів світу. Україна серед них посідає почесне четверте місце (2185 громадян) після Польщі, Голландії та Франції. Уже в наші часи почесне звання було присвоєно 167 українцям, серед них архимандритові Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) Климентієві Шептицькому.

19 лютого 2008 року у львівському приміщенні обласного єврейського благодійного фонду «Хесед-Ар'є» Надзвичайний і Повноважний Посол держави Ізраїль в Україні п. Зіна Калай-Клайтман урочисто вручила нові дипломів та медалі Праведників народів світу мешканцям Львівської, Тернопільської, Івано-Франківської та Волинської областей. Щоправда, майже усім посмертно. Тому ці високі звання та нагороди, а також цінні подарунки з квітами було вручено їх дітям та онукам. Зокрема, почесні звання та медалі було присвоєно Анастасії Сушко, Остапові Юречку, Афанасію та Єлизаветі Чернишовим, Василю Голинському, Антонові та Марії Жондло, Антонові та Анастасії Бігось, Олексію та Ганні Олійник, Миколі та Марії Дюк, Ірині Максимів-Саїк.

На урочистому прийомі з цієї нагоди Ірина Максимів-Саїк, якій в 1943 році було лише 11 років, розповіла про жертовність своїх батьків, які упродовж 9 місяців зуміли переховати і зберегти життя 16 особам єврейської національності. Особисто Ірина зі своїми сестрами постійно дбали про їжу для переховуваних, забезпечували їх водою, а також найбільш необхідними речами. Спали

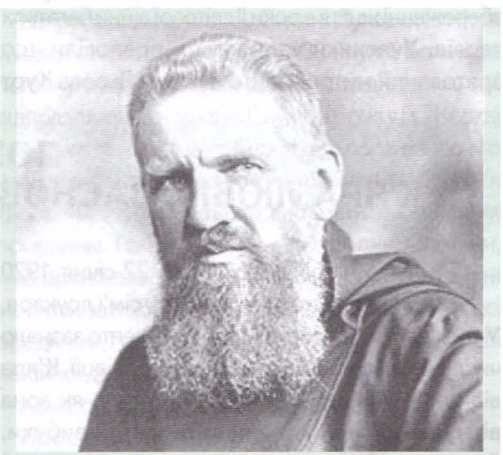

■ *Андрей ШЕПТИЦЬКИЙ*

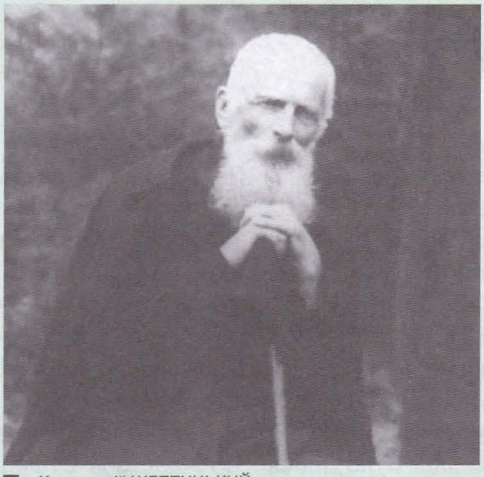

■ *Климентій ШЕПТИЦЬКИЙ*

євреї на горищі. «Нам ніхто ніколи не говорив мовчати, але ми знали, згадувала п. Ірина, що від нашого мовчання залежить життя нашої сім'ї і кожного нашого переховуваного. Тому ми дуже скоро стали дорослими людьми».

Надзвичайний і Повноважний Посол держави Ізраїль в Україні також повідомила, що працівники меморіального Інституту жертв та героїзму європейського єврейства часів II світової війни «Яд Вашем» (Єрусалим) та спеціальна комісія вивчають матеріали про участь Слуги Божого митрополита Української Греко-Католицької Церкви Андрея Шептицького у збереженні життя в роки II світової війни багатьох євреїв. Учасники урочистості розповіли, що врятований митрополитом рабин Львова Курт Левін в честь митрополита та його брата назвав своїх синів Андрієм та Климентієм (нині мешкають у США).

Урочистості розпочалися юдейською поминальною молитвою спочатку українською мовою, а потім івритом. Учасники акції ознайомилися також із матеріалами та документами постійно діючої виставки «Голокост у Львові. 1941-1944 рр.», подивилися фільм «Два танго» студії «Кінолітопис». Супроводжував отримання почесних звань та нагород невеличкий струнний оркестр, у складі якого виділявся симпатичний хлопчина, років 12-13. Це був німецький волонтер, який особистим музичним талантом бажав принести покаяння перед єврейським народом за вчинені проти нього злочини своїх предків. Радість і смуток учасників урочистості з благословення своїх владик архиєпископа Львівського Ігоря Возьняка Української Греко-Католицької Церкви та архиєпископа Львівського і Галицького Августина Маркевича Української Православної Церкви розділили священики Зиновій Хоркавий, парох церкви Вознесіння Господнього (Львів), та Євген Щирба, сотрудник Свято-Георгіївського храму (Львів). На завершення прозвучали гімни України та Ізраїлю. Відтепер у Єрусалимі на спеціальній Алеї в честь нових українських Праведників світу буде посаджено традиційні деревця, а меморіальна стіна увічнить прізвища рятівників євреїв в роки Другої світової.

ПОМЕРЛА К'ЯРА ЛЮБІЧ, ЗАСНОВНИЦЯ РУХУ «ФОКОЛАРЕ»

Сильвія Любіч народилася 22 січня 1920 року в Тренто (північ Італії) у сім'ї друкаря. У часи Другої світової війни, коли Тренто зазнало численних бомбардувань союзної авіації, К'яра відкрила для себе Божу любов, яку, як вона відчула, не можуть знищити жодні вибухи. 7 грудня 1943 року, молячись у маленькій каплиці, Сильвія дала обіт посвятити Богу все своє життя і змінила ім'я на «К'яра» на честь святої Клари з Асижу. Цю дату вважають днем народження руху «Фоколаре». На сьогодні спільноти фоколаринів діють більш ніж у 180 країнах світу.

У своєму посланні до похорону К'яри Любіч,

Венедикт XVI висловлює своє співчуття словами: «Я духовно беру участь в урочистій літургії, якою християнська спільнота проводжає К'яру Любіч у її прощанні з землею, щоби увійти в лоно небесного Отця. Ще раз висловлюю глибоке співчуття керівникам і усьому Ділу Марії-Руху фоколаринів, а також усім, хто працював разом з цією щедрою послідовницею Христа, яка посвятила усю себе без решти поширенню євангельського послання у всіх сферах сучасного суспільства, залишаючись завжди уважною до «знамень часів». Є багато причин, щоби подякувати Господу за дар, який отримала Церква в особі цієї жінки безстрашної віри, покірної посланниці надії і миру, засновниці великої духовної сім'ї, що охоплює численні області євангелізації. Мені хотілося б найперше подякувати Богові за служіння, яке К'яра дарувала Церкві: «Папи говорила вона, завжди нас розуміли». Надійним орієнтиром для неї була думка Папи. Більше того, дивлячись на реалізовані нею ініціативи, можна навіть стверджувати, що вона мала майже пророчий хист передбачати цю думку і наперед втілювати її. А це тому, що К'яра і Діло Марії завжди намагалися відповідати з послухом і вірністю на кожен поклик і кожне бажання.

Бог надії хай прийме душу нашої сестри, хай утішить і укріпить тих, хто приймає її духовний заповіт.» Похорон К'яри Любіч відбувся 18 березня 2008 року.

З редакційної пошти

Я, Оксана, через Ваш часопис хочу висловити подяку св. Юді-Тадею, Матері Божій Неустанної Помочі, св. отцю Піо за їхнє заступництво перед Господом та допомогу моєму синові з роботою і навчанням. Ще хочу сказати людям, які опинилися в безнадійній ситуації, щоб вірили у заступництво цих святих і вони обов'язково допоможуть.

Оксана, м. Стрий

На сторінках нашого часопису «Місіонар» хочу висловити щиру подяку Господу Богу, Пречистій Діві Марії, святому Йосифові, святому отцеві Миколаю Чудотворцю, святому апостолові Юді-Тадею, святим і праведним богоотцям Йоакиму і Анні, святому священномученику Йосафату за допомогу при вступі в духовну семінарію та за дар покликання. Хочу звернутися до всіх молодих хлопців та дівчат, щоби вони молилися до Господа Бога і до своїх святих покровителів за правильний вибір покликання.

Микола Цимбалістий, м. Стрий

Завжди читаю «Місіонар» і щиросердечно дякую Вам за нього. Через ваш «Місіонар» бажаю скласти свою подяку і молитви Господу Богу і всім святим за Служби Божі за покійну мою дружину Марію, яка відійшла у вічність 5 вересня 2007 року. Вона відсиділа 11 років Сибірських таборів. Багато років хворіла.

Щиросердечно дякую Оксані Луговик із міста Жовкви, яка щомісяця дає на 30 Служб Божих за покійну Марію. Також дякую священикам, які відправляють заупокійні Служби Божі у м. Жовкві при храмі Найсвятішого Серця Ісусового. Заносимо свої молитви і подяки усій молитовній групі «Полум'я Любові», яка молиться і випрошують спасіння померлим. Також дуже дякуємо родині дружини, яка проживає у Жовківському районі, за їхні молитви за покійну Марію. Складаємо подяки Лесі з родиною, Галі з родиною за Служби Божі за упокій покійної дружини Марії.

Хай Господь усіх Вас благословляє!

Ярослав Фічас
і донька Стефанія

ОТЕЦЬ МАРКІЯН КОГУТ, ЧСВВ

Отець Маркіян Когут упокоївся у Господі в Кристинопільському монастирі отців Василіян на 90 році життя, 74 році монашого і 65 році священичого служіння. За життя отець зазнав переслідувань і відбув заслання, та не скорився духом. Тільки сильна віра в Бога і молитва допомогли йому вистояти, вижити і повернутись знову до милої серцю України, відчути радість духовного і релігійного відродження на рідній українській землі.

Отець Маркіян Когут був високоосвіченим священиком, людиною з прекрасною душею і добрим серцем. Знаємо його також як здібного поета, журналіста, який залишив у спадок прийдешнім поколінням чимало своїх глибокоідейних творів: поем, віршів, п'єс, пісень, перекладів з інших мов тощо. Більшість поетичних творів писав під псевдонімом Данило Паломник.

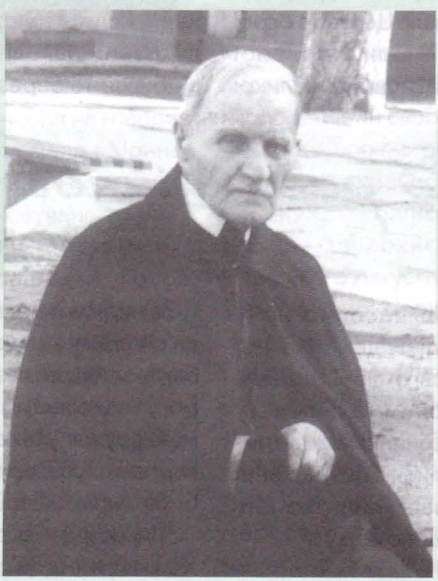

■ *о. Маркіян Матей КОГУТ, ЧСВВ*

Отець Маркіян Матей Когут народився 12 квітня 1908 року в с. Ласківці Теребовлянського району на Тернопільщині.

14 вересня 1924 року вступив на новіціят у Крехівському монастирі. На свято св. Василія Великого 1927 року склав свої перші монаші обіти, а 15 лютого 1933 року в Кристинополі склав урочисту професію довічних обітів. Згодом навчався філософії в Добромилі, а теологію студіював у Кристинополі.

Із 1933 по 1937 рік студіював славістику у Варшавському університеті. Закінчив вищу школу журналістики.

Священиче рукоположення одержав з рук Перемишльського владики Преосвященного Йосафата Коциловського, ЧСВВ, 13 серпня 1933 року в Жовкві.

З 1938 до 1944 року був душпастирем у монастирі св. Онуфрія у Львові, провідником Марійського товариства пань, третього Чину св. Василія Великого. Поряд з тим він писав твори, редагував релігійний часопис «Місіонарчик».

У 1945-1946 рр. був ув'язнений в тюрмі у Львові, а потім переслідуваний за віру, висланий на заслання в республіку Комі за Печорою. Та навіть там не полишив письменницького пера.

Повернувшись до Львова 1954 року, працював на різних роботах, а у підпіллі трудився як душпастир і письменник. Певний час мешкав у Володимирі-Волинському і Кристинополі. У Кристинопільському монастирі прожив останні роки свого життя.

Отець Маркіян часто молився до Пресвятої Богородиці, просив заступництва, аби Матір Христова випросила у свого Сина для нашої Церкви щедрих Божих ласк.

Минає десятий рік з дня смерті о. Маркіяна. Та пам'ять про нього не гасне у серцях віруючих. Більше того, нещодавно на могилі отця трапилася подія, яку можна потрактувати як особливий спосіб благодаті Божої диво через посередництво молитов отця Маркіяна Когута. Тетяна Сторонянська свідчить, що повернула собі мову після багатьох років німоти через молитовне покровительство отця. Вона подає

документальні засвідчення свого стану, які ми подаємо у нашому часописі.

ДОКУМЕНТ № 1

МОЗ України
Новояричівська поліклініка
Кам'янко-Бузького р-ну, Львівської обл.
12.04.2005
смт. Новий Яричів

Довідка № 44

Видана хворій Сторонянській Тетяні Теофілівні, 1964 р. в тому, що дійсно хворіє і знаходиться на постійному лікуванні при новояричівській поліклініці.

Д-з: посттравматичний церебральний арахноїдит з вираженою внутрішньочерепною гіпертензією і моторною афазією.

Довідка видана по місцю вимоги.

Печатка і підписи

ДОКУМЕНТ № 2

МОЗ України
Новояричівська поліклініка
Кам'янко-Бузького р-ну, Львівської обл.
2.07.2007
смт. Новий Яричів

Я, лікар невропатолог Куб'як Ольга Теофівна, будучи на виклику у хворої Сторонянської Тетяни Теофілівни 12.IV.05 р. стверджую, що (при) огляді: хвора не розмовляла, але все розуміла. Мною був поставлений діагноз: післятравматичний церебральний арахноїдит, моторна афазія.

2.VII.2007

Печатки, підпис

ДОКУМЕНТ № 3

МОЗ України
Новояричівська поліклініка
Кам'янко-Бузького р-ну, Львівської обл.
2.07.2007
смт. Новий Яричів

Я, лікар ЛОР Притула Ольга Миколаївна, була на виклику у хворої Сторонянської Тетяни Теофілівни 12.IV.05 р. стверджую, що хвора не розмовляла, але все розуміла і чула (відповідала тільки письмово).

Д-з: посттравматичний церебральний арахноїдит, моторна афазія.

2.VII.2007

Печатки, підпис

ДОКУМЕНТ № 4

Свідчення

Я, Сторонянська Тетяна, 1964 р.н. (12 жовтня), хочу розповісти наступне.

Ввечері 25.01.2004 р. після непорозуміння зі своїм чоловіком Володимиром я втратила дар мови (оніміла). Мені сильно звело щелепи, — так, що зовсім не могла відкривати рот. Відчувала сильний головний біль. До ранку (після короткого сну) спазми відпустили, але мова не повернулася.

Першим побачив мене в такій біді кум (стоматолог), п. Орест Бричук, який наступного дня приїхав на виклик чоловіка. Ще через кілька днів з Червонограда приїжджали о. Михайло Низкогуз та його дружина п. Ярослава: отець, відчитавши молитви, уділив мені св. Тайну Єлеопомазання. Випрошував в Отця Небесного про ласку повернення мені мови й о. Йосафат Воротняк.

Оскільки я на руках мала немовля, у поїздках була обмежена. Приїжджали (на виклик) і лікарі — ЛОР і невропатолог, про що дали свідчення. Приблизно через пів року ми звернулися до о. Василя Оприска (в монастир оо. Редемптористів, м. Львів). За три роки і чотири місяці мого «неговоріння» двічі здійснювали прощі в Зарваницю, двічі їздили до о. Нікона (в монастир оо. Студитів, с. Колодіївка на Тернопільщині). Крім того, я знала, що багато людей молилися за моє оздоровлення.

Цього року в Страсний Четвер, під час читання Євангелія в церкві св. Єлизавети й

Ольги, прийшла думка: «Маєш бути на Зелені Свята на могилі отця Маркіяна Когута і просити про ласку» (пишу дослівно).

Отця Маркіяна Когута знала з 1992 року.

Про цю думку не казала нікому, лише повідомила вдома, що хочу бути в м. Червонограді 27 травня і постараюся провідати о. Маркіяна.

Через свою маму (яка кілька днів перед тим їздила в Червоноград) передала о. Михайлові Низкогузу записку, в якій запитувала, чи отець зміг би в той день (27.05) відслужити молебень на могилі о. Маркіяна. В суботу (26.05) дізналася, що це неможливо з причини відсутності о. Михайла в місті. Я не дуже наполягала, бо прохання моє нагадувало забаганку. У неділю (27.05) — у Празник П'ятдесятниці — з проханням про Молебень на могилі отця Когута Маркіяна звернулася до отця Йосифа (в монастирі оо. Василіян, Кристинопіль). З тієї причини, що всі пороїжджалися, мені було відмовлено.

■ *Збори отців провінції. Початок 90-х років (В першому ряді зліва на право о. Маркіян КОГУТ, ЧСВВ)*

— Якби завтра, може би щось придумали, сказав о. Йосиф.

— А ви з родини? — поцікавився.

Я заперечила.

Сталося так, що в сповідальниці під час двох Літургій нікого не було. Так і залишився в моїй сумочці аркуш з написаною сповіддю (саме в такий спосіб змушена була сповідатися весь цей час).

Моя знайома (зараз вона керівник дитячого хору при церкві св. Йосафата в м. Червоноград) п. Ліля Малик погодилася піти на могилу до отця Маркіяна. Після третьої години в обід 27.05.2007 року ми вже були на місці. Запалили три свічки, розмістивши їх на трьох могилах (о. Маркіяна, о. Володимира і бр. Бориса). Я клякнула біля могили о. Маркіяна.

«Отче наш», «Богородице, Діво»... Молилися довго. Подумки просила: «Господи, якщо Твоя ласка, нехай я знову заговорю. Якщо можна — хай о. Маркіян буде прославлений через Твої дивні діла, Господи».

Відчувала сильний біль (це було і раніше в часі молитов наді мною), наче з голови здирали волосся, вириваючи разом з мозком, а шия, ніби металева труба, яка впиралася в кістки нижньої щелепи. Від болю сльози струменіли по обличчю. Відчула втому. Але добре розуміла, що відбувається.

— Лілю, прочитай Молебень за душі в чистилищі (я маю його в молитовнику).

— Чи це добре буде? Чи маю право так робити?

— Бог усе бачить. Ми ж не робимо щось погане, відписала я.

Ліля читає. Я — клянчу біля могили. Дивлюся на дуже серйозний вираз обличчя (з фото о. Маркіяна, що на пам'ятнику), аж надто зосереджений. В часі моїх колишніх відвідин цей вираз був привітніший, мовляв: радий, що пам'ятаєте.

І знову в моїй голові думка: «Чому досі тримаєш листок із сповіддю в сумочці? Спали його тут».

Ліля дивувалася: а це ще що? Вітер не давав довершити справу. Ліля змушена була мені допомогти. Так і залишили там грудочку попелу.

Я молилася ще.

— Ідемо? — почула запитання Лілі.

Відчуваю, що вже пора. Повертаюся до Лілі, збираючись підвестися. І раптово з середини

з повітрям зринув звук. Ліля обернулася до мене.

— Ти щось сказала? — питає.

Знову усе повторилося: оцей звук поза моєю волею. Ліля клякнула біля мене, розгубленої.

— Таню, ти починаєш говорити! Скажи: Ісус!

Час зупинився. Я ніяк не могла «витиснути» із себе жодного звуку. Знову звело скули, здавило в ділянці шлунку. Мало-по-малу (вже з мого примусу) почала виштовхувати з себе перші звуки. Як я тоді втомилася! Єдине бажання було: спати! Говорилося дуже важко, окремими складами.

Ми ще раз пішли в монастир оо. Василіян (якраз була вечірня). Мовлення поступово вирівнювалося.

— Яка мама твоя буде щаслива, як почує, що ти говориш, і плакала, і тішилася Ліля.

— Як маю так говорити, краще мовчати, чомусь сказала ще малозрозумілою мовою.

— Це ж лише початок! Скажи: Марія! — заохочувала мене Ліля.

Так, з Божого великого Милосердя я, Сторожинська Тетяна, випрошуючи через посередництво о. Маркіяна ласки про оздоровлення, отримала Благодать, про що і засвідчую.

До свого свідчення додаю свідчення лікарів, які в часі хвороби оглядали мене.

25.06.2007 р.Б. передала о. Йосафату Воротняку, ЧСВВ речі о. Маркіяна, які отримала два роки тому від п. Петра Семціва (сина рідної сестри о. Маркіяна).

2.07.2007 р.Б.

ДОКУМЕНТ № 5

Я, Малік Лілія Євгенівна засвідчую, що була присутньою при факті здійснення чуда, що Бог вчинив за посередництвом о. Маркіяна Когута.

27 травня 2007 р. за незапланованих обставин, я була присутня на Св. Літургії в монастирі оо. Василіян в Кристинополі. Зайшовши до церкви, побачила Сторонянську Тетяну, яка в письмовій формі просила мене піти з нею на могилу о. Маркіяна. Через це прохання в мене трохи ламалися мої бажання провести день інакше, але я пообіцяла Тані, що піду, а за кілька хвилин запевнила її категорично, що якщо я пообіцяла, то піду з нею точно.

Після Літургії ми уточнили час і місце зустрічі і пішли, зустрівшись о 13.30, через ліс на кладовище в с. Бендюгу. Я не цікавилась і не запитувала її, чому вона туди йде. І лише на зворотньому шляху вона мені розказала, що її спонукало зробити цю поїздку до Кристинополя і зокрема на могилу. З її слів, вона отримала завдання на Зелені Свята відвідати могилу о. Маркіяна Когута і просити за його посередництва помочі на те, щоб відновилась в неї мова.

Декілька років тому, від рідної сестри я взнала, що Таня оніміла. Приблизно за два роки по тому я вперше зустріла її в Католицькому університеті в каплиці (я на той час вступила в Катехитично-Педагогічний інститут, а Таня навчалася чи то на останньому курсі, чи на першому курсі магістратури). Після Св. Літургії ми з нею поспілкувались хвилин 40. Я з свого боку вважала доречним вказати на деякі помилки, які вона вчинила свого часу щодо Бога (я чомусь вважала і в той момент, і тоді, коли вона чинила ці помилки, що вона обов'язково потерпить через таке зухвале ставлення до Бога і при зустрічі знову в мене зринула ця думка, що Бог її змусить застановитися над своєю поведінкою і своїм зухвалим відношенням до Нього). Я дуже перейнялася її проблемою і з великим болем споглядала це терпіння. Але під час цієї зустрічі я мала дуже сильне відчуття, що вона буде говорити і по-моєму навіть їй це тоді сказала.

Отже, 27 травня, на могилі о. Маркіяна, вона дала мені прочитати Молебень за померших. Ми запалили свічки на всіх трьох могиліх, що поруч і я вголос почала читати. Таня клячучи молилася разом зі мною. По закінченні я

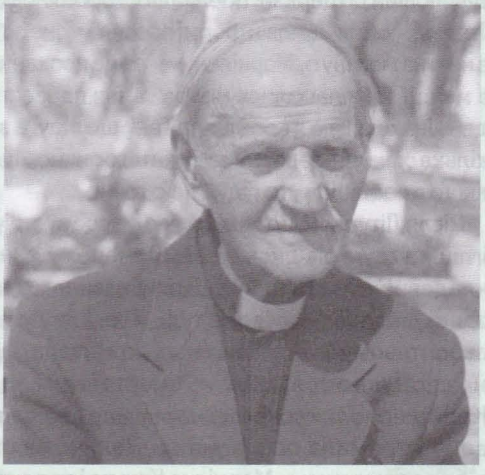

■ о. Маркіян КОГУТ, ЧСВВ
(м. Червоноград, 25 травня 1993 р.)

зауважила, що вона починає дуже плакати і просити помочі вже своїми словами. По якимсь часі я її питаю: «Ну, що, йдемо?» і тут мене осінила думка і розуміння, чому вона прийшла на цю могилу. Я продовжую: «То ти прийшла сюди через свою проблему, через мову?» Вона мені кивнула і бачу, що вона пробує щось сказати, вона «страшенно» хотіла мені, щось сказати. Я почула з її горла, саме горла, як виривається якийсь звук, подібно, як людина починає мову, але їй було дуже тяжко; я зрозуміла, що вона мусить щось сказати, для цього потрібно щось, щоб вона цей звук «витиснула» з себе. Я кажу до неї: «Кажи Ісус», я розуміла, що першим словом після такої драми, має бути подячна молитва. «Ісус» це буде її подячною молитвою. Те саме я їй сказала і вдруге, і втретє. Коли вона декілька разів вимовила із великими труднощами «Ісус», я кажу: «Кажи Марія», вона почала повторювати «Марія». Так ми з півтора-два десятки разів чергували слова «Ісус», «Марія». Після чого її «прорвало» вона продовжувала з великим трудом щось говорити, а саме, яке завдання отримала на Зелені Свята і так поволі розговорилася.

Так говорити Таня продовжувала якийсь час, тяжко, з притиском, було відчуття, що ніби її судомило м'язи. Вона була дуже втомлена. Я побоялась, що від перевтоми її знову «заклинить» і запропонувала відпочити. Ми з нею разом лили сльози радості від того, що сталося, а я була вдячна Богу, що він вибрав мене на цю місію, розділити з Танею її радість. Поки вона відпочивала, я їй розказала, що для мене це свято Зіслання Святого Духа є також дуже значним і поділилася з нею тим, які події на Зіслання Святого Духа відбувались зі мною. Так ми були біля цієї могили десь ще з годину, посиділи на траві, поділилися своїми думками і потім, подякувавши в молитві за цю ласку, пішли назад до Кристинополя. Я порекомендувала Тані піти до монастиря і попросити молитви на «закріплення» цього оздоровлення в о. Юстина. Те чудо, яке відбулося, це сталося приблизно між 15.00 і 16.30 вдень. Назад ми поверталися іншою дорогою і тому прийшли трохи швидше. Зайшовши до церкви, ми потрапили на Вечірню, якраз на «Світло тихе». Згодом я поцікавилася в захристії чи є о. Юстин, а мені сказали, що він у від'їзді. Я зрозуміла, що Святий Дух нас провадив не до о. Юстина, а до церкви на подячну службу. А оскільки, ми вже вислухали Св. Літургію, а Таня навіть дві Літургії, того дня, то на цей раз Святий Дух допровадив нас на подячну молитву на інше Богослуження, на Вечірню.

Подиву гідною є простота Божа. Мене вражало (по дорозі зворотній), що це чудо сприймається, як щось, що ніби-то само собою сталося. Таня по дорозі зустріла декількох людей, до яких звернулася не письмово, а розмовно і дивно було бачити, як ніхто цьому не дивувався. Все сприймалося, ніби так і повинно бути. Звідси розумієш, чому люди є такі невдячні на чуда, які відбуваються з нами мало не щодня.

І наостанок. Менше, ніж за місяць ми з Танею знову зустрілись в університетській бібліотеці. Мені було навіть трохи дивно почути, як в неї відновилася до кінця її мова. Ніби й не було тих трагічних декількох років.

9.07.2007 р.Б.

■ ОПОВІДАННЯ

МИСТЕЦТВО СПІВСТРАЖДАННЯ

о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ

Олександр уже другий тиждень перебував в обласній онкологічній лікарні. Його поклали біля вікна у великій палаті, де перебувало чотирнадцять осіб. Одні чекали на операцію, інші продовжували своє лікування після операції. Були тут і такі, які уже не вперше потрапили сюди через свої недуги. Здавалося, чоловік уже звик і до неприємного запаху (це було відділення урології), і до людей, які тут перебували, але не міг змиритися зі своєю невизначеністю. Що далі? Що чекає його через місяць, через півроку? Скільки залишилося ще жити на цьому світі? Ніхто про це не говорив. Олександр майже цілу ніч не спав. Тяжкі болі, стогін хворих, які лежать поруч, неспокій душі все це переживав він цієї ночі.

Ох, як важко дочекатись ранку, щоб скоріше сонечко засвітило... Може, полегшає? Потім прийде добрий лікар, щось скаже, потішаючи. Не дай, Боже, щоб аналізи показали найгірше. І звідки ця хвороба? Коли я міг би подумати, що ось так буду ходити по цій палаті з банкою сечі і сну не матиму? А колись робота горіла в моїх руках, і ніч, як одна хвилина, минала. Лягаю спати ввечері й уже ранок, і знову на роботу. Кажуть, є Бог, і все від нього залежить. Але чому Він, як Всемогутній, дає таке негодяще життя? А завтра прийде, можливо, моя дружина, або хтось із дітей, і будуть запитувати, що і як. Що їм сказати? Не знають, що я тут, мов той черв'як, що повзає у траві. Скажу, нехай готуються до похорону. А, може, ні? Не буду завдавати їм болю. Та від цього не стане легше ні їм, ні мені. Набридло це все. На кого надіятися?

■ *...другий тиждень перебував в обласній лікарні*

За вікном почало роз'яснюватися. Починався довгожданий ранок. Найперше піднімалися ті хворі, для яких кожна ніч була новим випробуванням. Дехто зі стогоном хрестився, інші ще спали, бо тільки перед світанком заснули. Час збігав і у лікарні оживало життя. Приходили медсестри, міряли тиск і температуру, роздавали приписані ліки, потому сніданок, обхід лікаря... Усе, як завжди.

І ось у палату зайшов священик — один із хворих попросив святої Сповіді. На священика ніхто не звернув уваги, хоча він привітався християнським привітом. Не знали, як відповісти на «Слава Ісусу Христу!» Священик підійшов до хворого, шукаючи місця для Сповіді. А в палаті хворі розмовляли з лайкою, прокльонами, і сороміцькі слова не сходили з уст. Та найприкріше, що у лайці згадували самого Бога. Чи це з відчаю, чи з нерозуміння свого життя, чи таке виховання важко пояснити.

У палаті є священик, будьте стриманішими у своїх висловлюваннях, поважайте... дорікав хворий, до якого прийшов священик.

Олександр заявив на усю палату:

— І сюди прийшли заробляти гроші на нещасних людях. Хоч би совість мали. Ліків нема за що купити. Пенсію вже півроку не дають. Дожилися, що ще за життя пхають у

могилу, а тут знову обіцянки...

Священик з невинним поглядом відповів хворому на його репліку:

— Я прийшов, аби співстраждати разом із моїм приятелем, хочу поспівчувати і вам. Ні, ні, я вас займати не буду.

Священик, присівши біля хворого, вислухав його сповідь, а потім по-братерськи повчав його. Як отець, так і хворий були взаємно ввічливими, а потім, давши розгрішення, отець при всіх запричастив хворого і уділив Святу Тайну Оливопомазання. Після цього священик ще довго розмовляв із хворим та його сусідом у палаті. Він поклав свою руку на руку хворого і розповідав історію терпінь одного святого, який, не зважаючи на свої терпіння, завжди посміхався і дарував радість іншим. Цю розмову слухав Олександр. І коли священик уже виходив із палати, він підійшов до нього і попросив:

— Я хотів би Вас дещо спитати, бо я також вірую, що якась вища сила повинна бути, щоб усім управляти. Але чому в світі існує така несправедливість? Я ціле життя відпрацював у колгоспі механізатором. Працював від зорі до зорі без вихідних. Ніколи не було, щоби я когось не послухав. Мене часто нагороджували, вручали грамоти як доброму працівникові, а тепер мене ніхто не провідує, крім моїх рідних.

■ *милосердний Самарянин*

Я зрозумів, що я нікому тепер не потрібний. Навіть діти дивляться на мене і щось приховують, бо бачу, що говорять одне, а думають інше.

— А що вони Вам кажуть? — поцікавився священик.

Ось учора вони були в мене. І син говорив, що я буду жити, тільки просив не падати духом. Яке це життя, коли я з кожним днем стаю слабшим і слабшим, а колись усі трактори і комбайни були в моїх руках.

Священик розпочав розмову з його останніх слів. Він почав говорити про трактори і різні машини, про їх поломки, як важко знайти необхідні запчастини тощо, а потім додав:

Ось так і людина працює, хворіє, її лікують, тобто ремонтують, і вона знову працює. Але машина це бездушний людський витвір, який помагає у нашій праці, а людина — найвище сотворіння Боже, сотворена на образ і подобу Божу. Людина сотворена для життя вічного. Людина користується ласками Божими і повинна завжди пізнавати Бога, в Нього вірити, Його любити, прославляти і виконувати Його святу волю. А щасливе життя буде тільки у Небі. Гідність людини Бог ставить на першому місці. У світі людина людину хоче використати, і коли ми потрібні комусь, нас заохочують до певної праці, і навпаки, коли ми вже не потрібні, нас забувають. Так і з вами сталося. Так було навіть з Ісусом Христом. Христос помирав важкою смертю, а всі Його залишили, і він у розпачі вигукнув: «Боже мій, Боже мій, чому Ти мене покинув?» (Мт. 27, 46).

Хворий, уважно слухаючи, вдивлявся в очі священика, кажучи:

— З вами легко говорити, бо ви розумієте життя, ви розумієте стан моєї душі. Я відчув це, коли ви поклали свою руку на моє плече. Я слухаю вас і мені відкривається зовсім інший світ. Але знову є багато питань. Тут є дуже важко хворі. Приходять їхні родичі і ними погорджують. Це більше болить, ніж ця хвороба.

Отець принагідно розповів притчу про милосердного Самарянина, яку уважно слухали й інші хворі. Після притчі почав пояснювати:

— Можливо, той чоловік також був добрим робітником, порядним громадянином, але, коли трапилося нещастя, його всі оминають. Христос навчає нас бути милосердними. Кожен хворий у лікарні потребує такого Самарянина та, на жаль, у цей час є деякі, які на хворих не звертають уваги, не розуміючи, що хвора людина є набагато ближче до Христа. Святіший Отець Іван-Павло II називав хворих скарбом в очах Божих, бо хворі через свої терпіння беруть участь у муках нашого Спасителя і в особливий спосіб їх доповнюють.

Олександр знову висловив свою думку:

— Отче, не дивуйтеся нам. Ми жили за тих часів, коли ніхто не чув про Слово Боже. Від нас вимагали тільки праці. З одної сторони, і це не погано, але ми багато втратили. Коли слухаю Вас, мені відкривається новий світ духовний. Правду кажучи, ми не навчилися говорити, як слід. На роботі, та навіть удома ми говорили мовою лайки і розкидались отакими словами, які чуєте. Тож не дивуйтесь. Таке було життя і так воно продовжується. У нас у селі тепер збудували церкву. Думаєте, що люди в неділю йдуть до церкви? Та де там. Одні не звикли ходити до церкви, інші працюють, а більшість — їдуть на базар. До церкви ходять декілька старих бабусь. Та й батюшка веде себе не так, як це повинно бути. Всі люди грішні. Ви розповідаєте нам про Христа, але це було давно, а тепер зовсім інші часи. Ось ми сьогодні важко хворі, дехто вже однією ногою стоїть на тому світі, і нас всі забули, відкинули, хоч би хто промовив якесь словечко. То хіба ми можемо бути кращими?

— Саме сьогодні ми не вміємо співстраждати, не вміємо співчувати один одному так, ніби кожного з нас це стосується, ніби кожного з нас це болить, продовжував отець, витягуючи із свого блокнота маленьку фотографію та пояснюючи:

— Погляньте. На цій світлині хрест з розп'яттям Ісуса Христа, що стоїть на галявині, навколо якої ліс, а через нього простягається асфальтова дорога. Тут часто зупиняються подорожні, щоби відпочити. Особливо багато відпочивальників у неділю. Біля розп'яття стоїть хлопчина, батьки якого обідають на лоні природи. Їдучи в авто, я зупинився, щоби ближче познайомитися з цим хлопчиком. Коли я підійшов до нього, він запитав мене:

— Хто цей чоловік, який тут висить на хресті?

— Ісус Христос, наш Спаситель. Це Бог наш, Його люди розп'яли, відповів я.

— А чому Його всі залишили? — запитав хлопчик.

— Не всі. Ти Його не залишаєш! — сказав я хлопчикові... Я зробив оцю світлину, а внизу підписав: «Господи, всі Тебе покинули, залишився я сам...»

Хворі розглядали світлину, а отець навчав:

«Ісус Христос учора й сьогодні той самий навіки» (Євр. 13, 8). Коли Ісуса Христа розіп'яли, то навіть його учні розбіглися. Тож не дивуйтеся, що ви самотні, хоч у цій невеликій палаті вас тут аж чотирнадцять душ. Від самої тайни Хрещення ми творимо одне духовне тіло з Христом. Ісус терпів зраду свого учня Юди, відречення апостола Петра, та з Ним співстраждали Його Мати Марія й інші жінки, а також учень, якого Він найбільше любив Іван, син Заведея. І коли Ісуса вже розп'яли, багато людей проходили повз Нього і лихословили, глузували з Нього, а Він промовив найперші слова з хреста: «Отче, відпусти їм, не знають бо, що роблять» (Лк. 23, 34). Він як Бог своїм милосердям прощає найбільші гріхи тим, хто кається, хто визнає гріхи. І цю владу передав священикам. Тут не йдеться про гроші, бо священик іде з свого обов'язку до лікарні, щоби хворим дати можливість скористатися зі Святої Сповіді.

— Отче, сповідайте нас, але ми ніколи не сповідалися і не знаємо, що говорити, знову озвався Олександр. Раз ви прийшли сюди, то поможіть нам.

Священик сів у кутку палати, і до нього приступили декілька хворих. Розділивши

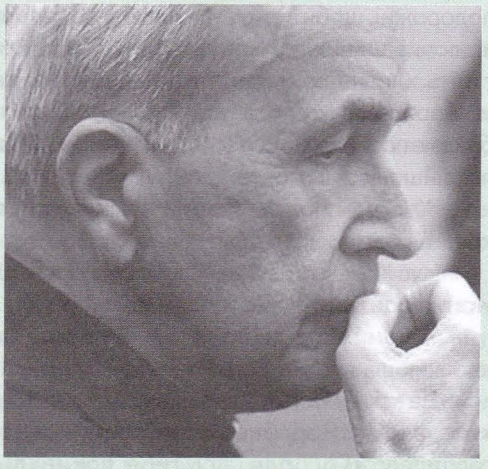

■ *священик сів у кутку кімнати*

Святе Причастя, він їх причастив, а відтак вділив їм Святу Тайну Оливопомазання. На їхніх обличчях запанував спокій.

— Дай вам, Боже, здоров'я! Більше б таких людей було на світі. Надіюся, що сьогодні спатиму спокійно, — сказав Олександр з вдячністю...

І коли священик виходив з палати, один хворий, що вже не міг ходити, попросив:

— Підійдіть ближче до мене, покладіть руки на мою голову і помоліться наді мною, бо все, що Ви говорили, дуже близьке мені.

І після молитви хворий зі сльозами жалівся:

— Я виростив трьох синів, дав їм освіту і зараз вони на високих посадах. Один дуже далеко від дому. На жаль, мене вони не відвідують уже цілий місяць, тільки говорять час від часу по телефону. Інший син кожного дня проїжджає нашою вулицею біля лікарні, але зайти сюди не має часу, а, може, не хоче... А я йому будинок збудував і першу машину купив. Два чи три рази відвідувала мене його донька, моя внучка. Принісши пакет з харчами, вона постояла хвилинку і швидко залишила мене. А мені так хотілося, щоби хтось із рідних поспівчував мені, або, як ви кажете, виявив своє співстраждання. Та, на жаль, нас цього не вчили, і я не прививв цього своїм дітям. Це тільки вам я розповідаю, бо перед іншими людьми мені соромно за своїх дітей, хоч усім розповідаю, які вони розумні і здібні. Та цього замало...

До палати увійшов лікар. Послухавши науку священика, звернувся до нього:

— Лікар і священик це два крила, які повинні піднімати і підтримувати хворих людей. Дух і тіло важко розділити. І одне, і друге потребує свого лікаря. Кожна людина повинна навчитися мистецтва співчуття і співстраждання, це сьогодні так потрібно. Але ми, на жаль, і від цього далеко віддалилися. До речі, самі лікарі теж потребують духовної опіки і співчуття, бо часто виконують нелегку роботу, часто невдячну.

Священик із розумінням погодився з лікарем онкологічної лікарні. Прощаючись із хворими, отець усіх поблагословив, підійшов до кожного хворого, обнімаючи і цілуючи страждені обличчя хворих, виявляючи духовну солідарність із страдниками нашого часу. Він пообіцяв хворим, що через тиждень знову навідається до них.

Закінчую це оповідання словами блаженної пам'яті Папи Івана-Павла II: «Через терплячих Христос є між нами. Коли доглядаємо, коли йдемо на зустріч, коли помагаємо, коли переносимо хворих на руках, коли перев'язуємо рани, коли виносимо всі ці лікарські відра з відходами після операцій і перев'язок, то все це є великим свідченням про присутність Христа серед нас!» *(Ясна Гора, 4 червня 1979 року).*

«Коли терпить людина, потрібна друга людина біля терплячого. Поруч біля нього. Бо так виникає присутність Христа в обох: у людині терплячій і у людині, яка є при ній, яка нею опікується. Через присутність Христа світ носить знак хреста і несе в собі надію на воскресіння. Світ, призначений на смерть, несе в собі надію життя...»

(Відвідини лікарні після землетрусу, 25 листопада 1980 року).

ХРЕСТ

Ольга РОШ

Одного похмурого осіннього полудня повз сільське кладовище проходив старий згорблений чоловік. Здалеку він був схожим на п'яничку-жебрака, і лише акуратно випрасуваний одяг і плями від фарб на сухих зморщених руках свідчили про те, що ця особа не звикла випрошувати милостиню у тих, хто важкою працею заробляє собі на хліб. Високе чоло і прямий ніс робили обличчя старця доволі благородним, а колючий погляд наче пронизував наскрізь такий погляд буває у священиків та божевільних. Чоловік піднявся крутою стежиною до входу на кладовище, потім на мить зупинився і поглянув униз, де за кілька миль розкинулось невеличке село. Осінь уже встигла позолотити верхів'я дерев, і тепер вони палали яскравим багрянцем, ховаючи своїми кронами чепурні маленькі хатки.

Подорожній сумно зітхнув і рушив на цвинтар. Акуратними рядками виструнчились уздовж кладовища хрести — дерев'яні, мармурові, гіпсові; на багатьох могилах яскравими ліхтариками горіли хризантеми. Кладовище було дещо занедбаним деякі могили ховалися у заростях бур'янів, і чоловікові довго довелося продиратися крізь хащі, перш ніж він побачив невеличку могилку із дерев'яним хрестом. На хресті табличка із датою народження й смерті, під нею чорно-біла світлина, трохи поблякла від часу. Із світлини до старця приязно усміхався вродливий юнак. «От я й повернувся, сину. Пробач, що так довго не приходив...» чоловік присів на крихітну дерев'яну лавку, сховану у бур'янах. Руки у старого дрібно тремтіли, іноді, задумавшись, він наче завмирав серед заростей, і тоді сам ставав схожим на пам'ятник серед лісу великих і малих хрестів...

...Іванко повертався у село, коли тільки-но розвиднилось. Пахощами дихали тутешні сади, і він аж прицмокнув, побачивши, як ще зовсім недавно тендітні маленькі деревця біля батьківського дому тепер височіють, наче справжні велетні. Навіть ота кривенька груша, яку вони кілька років тому щепили удвох із батьком, ніби височенний привид, тепер киває довгими тонкими вітами. «Закінчу університет і гайда у село, мріяв Іван. Міське життя не для мене». Постукав тихенько у шибку і сперся до холодної стіни високого будинку — втома давалася взнаки. Невдовзі двері прочинилися і хлопець зник за обплетеними виноградною лозою мурами.

Спекотним літнім полуднем мчав зеленими луками, лякаючи білоперих гусей, і вдихав на повні груди просочене запахом різнотрав'я гаряче повітря. Мирон дивився на нього і з якоюсь гіркою задумою згадував себе колишнього — такого ж молодого, гарного, щоправда, без тієї дитячої безтурботності в очах, яка проглядається в Івана. Ех, не

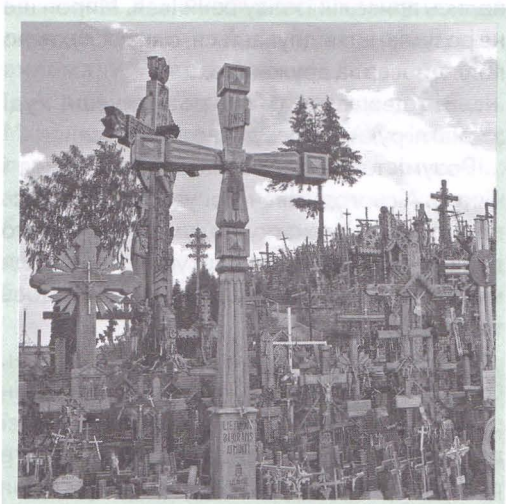

■ *уздовж кладовища хрести — дерев'яні...*

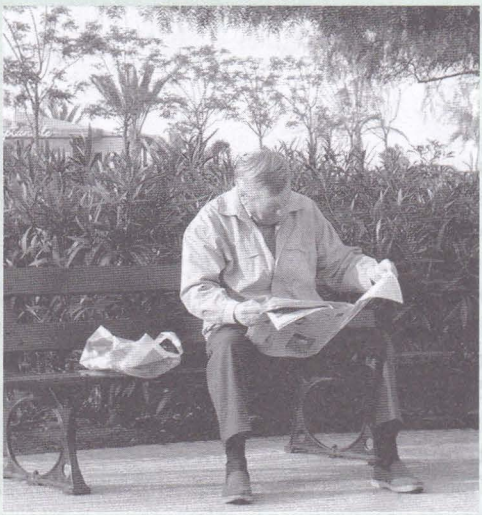

■ *Він сидів на лавці читаючи ...*

судилося йому, Миронові Панченку, насолодитися щасливими хвилинами своєї юності. Темною хмарою висить над його життям минуле, і не викреслити його зі своєї пам'яті, і не забути. Він, може, і переступив би через це, але ж люди... О, ті не пробачать, ті не переступлять. Здавалося б, і чого вони вчепилися в нього? Хіба ж один такий? Не один... Однак знає, що таки мають рацію його земляки, і через це точить його душу якийсь невидимий черв'ячок неспокою. Так, не один, але ті були чужі, цілком чужі, а він... «Бузувір. Поганин!» голосила стара Мотря, коли він, виносячи вишитий образ, кулаком зацідив їй в обличчя. Похитнулася і аж зойкнула: «На кого руку підняв? Я ж тобі у матері годжуся!»

Кажуть, жодне зло не минає безкарно. Колись він у це не вірив. Колись він ні у що не вірив, окрім ідей «вождя світового пролетаріату» і у те, що в нього, Мирона Панченка, затятого комуніста, все має бути найкращим дім, робота, сім'я, і він ні перед чим не зупиниться, щоби таки досягти свого. Навколишні здавалися йому якимись цілком темними, нікчемно темними і убогими людьми, отож він вважав, що їхня безмежна сільська глупота дає йому законне право чинити те, що має чинити без жодного натяку на докори сумління.

...Той хрест він побачив уже тоді, коли вони від'їжджали. Невеличкий, де-не-де подряпаний, він лежав серед гори сміття і виблискував на сонці різними барвами. Мирон завантажив його у машину, а потім кинув у ставок неподалік їхнього села. Хрест зник, залишивши тільки кола на воді. Мабуть, Мирон ніколи про нього не згадав би, а тим паче, не побачив знову, якби не ота жахлива подія...

...Того недільного дня ніщо не віщувало біди. Він сидів на лавці у затінку старої груші, читаючи якусь нудну екстрамодну книжку. Сонце яскравим білим диском горіло на обрії, трава на подвір'ї здавалася сріблястою, схожою на ті штучні квіти, якими дружина прикрасила їхню вітальню. Рядки поволі зливались в один, і невдовзі він відчув, що засинає. Прокинувся від якогось моторошного галасу на подвір'ї. Розплющив очі і побачив перед собою дружину. Вона термосила його з якоюсь неймовірною силою, і йому здалося, що якщо не припиниться ця чудасія, він розсиплеться на лавці, як старий трухлявий пеньок, якого колись приволік із лісу їхній Іван. Мирон ще не розумів, що відбувається, однак слухняно поплентався за дружиною...

...Він лежав на траві, розкинувши худі засмаглі руки, і якось дивно всміхався.

Розумієте, ми стільки разів тут купалися і нічого. А сьогодні Іван пірнув у воду і чомусь не виплив. Я спочатку подумав, що просто дуркує він любив пожартувати, але коли минуло кілька хвилин, зрозумів, що щось трапилося...

Мирон слухав ці слова, наче крізь сон. Спочатку йому здавалося, що так воно і є: він ще не прокинувся і сидить зараз біля тієї розлогої груші неподалік хати, а оте розпластане тіло сина і металевий хрест біля нього — то лише чергове сонне жахіття,

породжене нестерпною серпневою спекою. І навіть коли кидав останню грудку землі на могилу сина, не міг змиритися з жахливою втратою і переконував себе, що усе йому тільки сниться. «Син розплачується за провину батька, шепотіли за його спиною місцеві жінки. Це ж треба вдаритись головою об той хрест, який колись скинув із церкви Мирон. І моментальна смерть...»

Він чув ті перешіптування і жахався однієї думки про те, що пережив власного сина єдиного сина, бо більше дітей у нього не було. Кожного вечора, тільки-но заплющував повіки, Мирон бачив його: Іван був розп'ятий на триклятому хресті і благав допомогти. Він стогнав, кров цівками текла молодим обличчям, а потім він зникав у водах ставу. Так більше не могло продовжуватись. Одного вечора Мирон узяв мотузку і рушив до лісу. Знайшов одне невеличке дерево і присів біля нього. «Мені вистачить сміливості. Мені вистачить...» Ліс здавався йому якоюсь страхітливою потворою, яка здатна проковтнути людину в одну мить...

Він повернувся наступного ранку брудний і якийсь ніби змалілий. Дружина голосила, здіймаючи угору худі руки, але Мирон на це не зважав. Зачинився у своїй кімнаті і кілька днів не виходив. А коли нарешті сусіди виламали двері, боячись, що сталося найгірше, заціпеніли від того, що побачили. Мирон сидів за столом увесь білий, як молоко, лише очі горіли якимось шаленим вогнем. І... малював. Навколо були розкидані картини безліч картин, які він створив за цих кілька днів. А на картинах — Іван, молодий і безтурботний, і хрести, на яких в агонії вмирає

■ *Ліс здавався йому якоюсь страхітливою потворою...*

Месія. Мирон торкнувся тремтячою рукою свого обличчя і сказав: «Я житиму далі...»

Старий підвівся із лавки і сумно зітхнув. Багряне сонце саме сідало за обрій, розливаючи цвинтарем своє тремтливе сяйво, і в ту мить йому здалося, що він чує тихенький сміх свого сина. Мертвим спочивати, а живим жити. Попереду Мирона чекали його хрести мальовані і різьблені, із вмираючим сумним Месією, що дивиться на світ очима його Івана. Тих хрестів буде стільки, скільки спалено ним у багатті, втоплено у річці чи потоптано заляпаними багнюкою чобітьми. І він знає: Господь простив йому, бо попри те, що Мирон безліч разів зраджував і зневажав Господа, Спаситель милосердний і прощає навіть найбільших грішників, які приходять до Нього з покаянням.

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД «ВЕЛИКОПОСНИЙ» ЗА БЕРЕЗЕНЬ 2008 Р.:

По горизонталі: 3.Пильність. 6.Паливо. 7.Дитина. 10.Думка. 11.Скарб. 14.Ангел. 15.Боско. 18.Покора. 19.Людина. 20.Постанова.

По вертикалі: 1.Слава. 2.Іспит. 4.Батько. 5.Книжка. 8.Сумління. 9.Приказка. 12.Період. 13.Пошана. 16.Хрест. 17.Любов.

КРОСВОРД «ПИСАНКА»

Підготувала Леся ШТИКАЛО

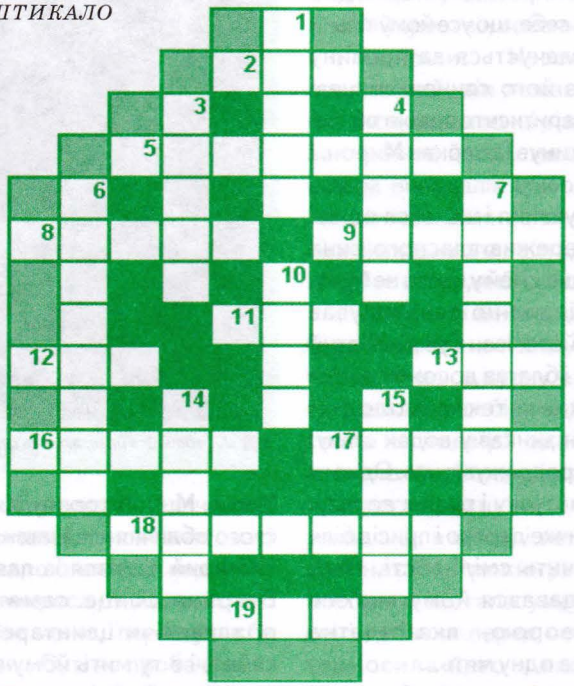

По горизонталі: 2. Видатні природні здібності людини, хист, талант, обдарованість. 5. Спеціальний інструмент, який використовуєть для малювання писанок. 8. Тетяна Андріївна ... — автор книжки «Диво-писанка». 9. Природна мінеральна фарба червоно-брунатного або жовтого кольору, якою користуються при малюванні писанок. 11. «Христос Воскрес! Христос Воскрес! В Божий ... ідуть всі люди, дзвін святковий лине всюди. Веселяться люди нині, свято в кожній є родині. Сталось чудо із небес: Христос Воскрес! Христос Воскрес!». 12. «А з четверга, темної нічки, без місяця й без свічки, Оливная гора сіяє, бо там ... Божий у слізоньках потопає» (із вірша-легенди «Писанки» Юрія Федьковича). 13. «Ось такий Великдень пам'ятаю: ... радості, співу, гаїлок, мій чудовий, мій розкішний краю, Ти — колиска славних писанок!» (із вірша Ярини Зоряни-Катрі Гуцал «Там, де колись»). 16. ... Божий наперед камінь з гроба відвалив! І невістам возвістив: що Ісус смерть побідив, Христос Воскрес із мертвих! 17. «Матуся, писанка і паска. Стара церковця, спів грудьми. Зелень трави і Божа ... витала там поміж людьми» (із вірша Ярини Зоряни-Катрі Гуцал «Мов на екрані»). 18. Кожен колір має своє символічне значення: *білий* — чистота і світлість людської душі; *жовтий, оранжевий* — тепло, світло, надія на краще життя; *зелений* — пробудження природи, надія на майбутній урожай; *синій* — сила і здоров'я, здоровий дух; *червоний* — ..., любов; *чорний* нескінченність життя людини, продовження його в потойбічному світі. 19. Великоднє привітання: «Хай у вашім серці живе радість щира, хай надія світла в ньому не згасає, хай Вашу родину ... благословляє!».

По вертикалі: 1. «Село на нашій Україні, неначе писанка село» (автор ... Шевченко). 3. Для виготовлення писанки ... кольору має своє символічне значення. 4. «Христос Воскрес! Воскрес! Воскрес сьогодні. Не меркне ... неба із віків. Чи ж ми — розп'яті, спраглі і голодні — Воскреснем на землі своїх батьків?!» (із вірша «Нарешті дочекались: Воскресіння!» Надії Кметюк). 6. ... цибулі найкращий барвник, який використовують для фарбування писанок (крашанок). 7. Як називається фарбоване яйце, на яке краплями воску наносять візерунок іншого кольору чи кольорів? 10. Пластична маса жовтого чи білого кольору, яку виробляють бджоли і яка використовується у писанкарстві. 14. Відома львівська писанкарка п. Марія ... . 15. Мов сонечко, маленьке і чарівне, котилась писанка із маминих долонь. Як символ радості і ..., щось магічне, як хліб, вода, земля і як вогонь.

МІСІОНАРЧИК

НЕБЕСНА КАНЦЕЛЯРІЯ

Підготувала Наталія ЛЕХ

ДВІ СЛОВІ

Слава Ісусу Христу! Мій любий маленький друже, ми переживаємо найдивовижніший час Великий піст, за яким настане Христове Воскресіння. Тобі, напевно, видається, що це подія, яка відбулася дві тисячі років тому, і зараз ми її лише пригадуємо. Але найфантастичніше те, що це чудо ми переживаємо з тобою щороку. Тобто Воскресіння не є простим історичним фактом, який відійшов у далеке минуле. Це щось містичне, що переживаємо щоразу під час Служби Божої та протягом року.

Стоячи на Святій Літургії, задумайся, любий, над глибиною Божої любови. Він не просто жертвує себе, не просто віддає своє життя за тебе. Він виявляє тобі свою любов. Терпить муки, бо любляче Його серце не може дозволити страждати тобі. Поглянь у вічі вмираючому Спасителеві. Що ти там

■ *ІСУС опікується маленькими діточками*

бачиш? Поглядом Він говорить тобі: «Дитино, якби ти тільки знала, як я тебе люблю!» Хіба ти можеш після цього не відповісти взаємністю? Хіба можеш після цього не сказати: «Нехай буде воля Твоя, Господи!»? Не можеш. Тому протягом цього Великого посту намагаєшся особливо виявити любов своєму оточенню, за прикладом свого Найкращого Вчителя.

ОДИН БОГ

«Нехай не буде в тебе інших богів, окрім мене»

Попередні рази ми роздумували з тобою над двома головними Заповідями любови. Нагадую, що в них сказав Господь любити Його та ближнього свого. Це фундамент, на якому маємо будувати наше життя. Тепер ми задумуємося над значенням кожної з 10-ти Заповідей: що є будівельним матеріялом для міцної будівлі, де житиме наш Бог? Тобто виконання 10-ти Заповідей забезпечать нам оселю, де мешкатиме любов, віра, милосердя, співпереживання, чесність та справедливість, а також інші чесноти. А господарем цього дому буде наш добрий та турботливий Бог.

— «Нехай не буде в тебе інших богів», а це як? Хіба у нас можуть бути інші боги?

— Звичайно, що не можуть. Бо є лише один Бог у трьох особах.

— То як: Він один чи їх три?

■ *«Нехай не буде в тебе інших богів, окрім мене»*

— Розумієш, дитино, пояснює, усміхаючись священик, християнство сповідує, що Бог є один єдиний, але в трьох особах: Отець, Син та Дух Святий. Цього я не поясню, а ти не зрозумієш. Потрібно просто прийняти це вірою та серцем. Ці три особи Божі є рівноправними. Тому, до прикладу, коли ти звертаєшся в молитві до Ісуса, то звертаєшся водночас і до Бога Отця, і до Святого Духа. Бог є один.

— А в інших релігіях Бог також один?

— Три великі релігії світу, а це, як тобі відомо, буддизм, християнство та іслам, сповідують віру в одного Бога. Але є інші релігії, які допускають вірування у декількох богів.

— І це гріх?

— З нашого погляду, так. Але сповідники таких релігій це гріхом не вважають.

— А чому тоді Бог нам наказав не мати багатьох богів? Він боявся, щоб ми не змінили віросповідання?

— Зовсім ні, — відповів отець допитливій дитині. — Нам не обов'язково переходити в іншу віру, щоби створити собі божків таких собі ідолів чи кумирів, як тепер кажуть.

— А що тоді?

— Розумієш, для прикладу, ти дуже любиш свою маму. Ти хочеш постійно бути з нею, а вона з тобою. Коли їй доводиться кудись йти, ви починаєте сумувати один за одним. Правда?

— Так.

— Так само і Бог: Він дуже сильно нас любить і хоче постійно перебувати з нами. Але іноді ми не дозволяємо Йому цього робити. Йдемо від Нього, проводимо багато часу перед телевізором чи за комп'ютером. Звичайно, Ісус не хоче, щоб ми повністю відгородилися від світу. Він хоче, щоб ми знаходили час для нашої з ним розмови, прогулянки, спільного читання Святого Письма. Коли у нашому житті речі чи предмети стають важливішими, коли ми не можемо відмовитися від них, щоби приділити час Богові, тоді вони стають нашими божками.

— А ви коли-небудь ставили якісь речі чи предмети вище від Бога?

— Ми, дорослі, мало чим відрізняємося від дітей. Інколи і в нас появляються захоплення, яким ми приділяємо забагато часу. Але тоді головне зауважити це і постаратися виправити ситуацію.

— А це обов'язково має бути комп'ютер чи телевізор?

— Зовсім ні! Оскільки зараз триває піст, то ти маєш шанс проаналізувати своє життя і виявити там річ, якій ти приділяєш багато часу, від якої не можеш відмовитися, яку любиш понад усе. Попробуй на цей час відмовитися від неї. Багато дорослих, до прикладу, відмовляються від алкоголю, сигарет, вживання нецензурних слів. Я відмовився від кави. Це не тому, що вона важливіша від Бога. Просто тому, що я її дуже люблю. Така відмова покращить наше життя. Ця відмова піде на користь як душі, так і тілу. Так ми долучимося до відмов Христа і це допоможе зрозуміти, яку велику жертву Він склав за нас.

— Отче, а якщо я відмовлюсь від улюблених цукерок, то це буде жертва?

— Ти відмовишся від власних бажань, які є нашими ідолами, тому це буде надзвичайна жертва в очах Божих.

ЗАПИТАННЯ

У від чого ти погодився відмовитися? Як допомогла тобі ця відмова зрозуміти жертву Божу на хресті? Чи змінилося твоє ставлення до Христового Воскресіння?

СКРИПКА

Була собі Скрипка, на якій грав віртуозний Маестро.

Він проводив з нею дні і ночі. Налаштовував її і грав прекрасні мелодії. Він ставився до неї з ніжністю, обережністю та любов'ю. А музику дарував різній авдиторії: то сумній дитині, то розчарованій старенькій, то натовпу, який серед хаосу життя мимовільно зупинявся його послухати. Скрипаль дарував усім, хто слухав музику своїм серцем.

Але Скрипці швидко набридли такі слухачі. Вона щоразу більше хотіла слави, оплесків, овацій, забуваючи, що вона лише інструмент, що це Скрипаль заслуговує на славу та любов.

Тому, коли її хитрощами переманив інший скрипаль, вона дуже зраділа. Від неї більше не вимагалося такої старанності. Він збирав великі авдиторії, що захоплювалися нею. Вона стала відомою і знаменитою.

Одного дня вона випадково почула розмову двох митців, які проходили повз:

— Це вже не та Скрипка, що була раніше. Тепер вона стала фальшивою та лицемірною.

■ *була собі скрипка...*

■ *лише тепер вона відчула, що таке справжнє щастя*

— Видно, що бігає за славою і забула про нас, грає не для нас, не для прекрасної музики, а для себе.

— Так, вона перетворилася на інструмент, який не має душі.

— Її душа перестала відчувати музику, яка зціляє, лікує, тішить, розважає, дарує радість.

— Мені її так шкода.

Скрипка згадала своє минуле: усміхнені обличчя перехожих, радісні усмішки дітвори, замилування дівчат, здивування хлопців, сльози щастя засмучених дідуся та бабусі. Згадала і Скрипаля, який повністю віддавав їй свої знання, вміння, віддавав їй свою душу, завдяки якому її любили по-справжньому. Лише тепер вона відчула, що таке справжнє життя, що таке справжнє щастя, коли ти віддаєш звуки свого серця, і вони роблять чиєсь життя кращим.

Мораль: *Скрипка — це наша душа. Віддаймо її справжньому Скрипалю Богові. Дозвольмо Йому через нас дарувати радість світові.*

У НАШІЙ ПОШТІ

Сьогодні ми познайомимося з однією досить відомою письменницею. А цікаво нам буде з нею ще й тому, що вона — ровесниця багатьох із Вас: Анастасія Хміляр-Львівська. Але вона найкраще сама оповість про себе:

Автобіографія

Я живу в одному з прекрасних міст Європи, місті левів — Львові. Народилася в незалежній Україні 23 лютого 1996 року. Навчаюся у 6 класі гімназії міжнародних відносин. Люблю своїх рідних, друзів, вчителів. Вдячна їм за те добро, що вони роблять для мене.

Я захоплююся рідною мовою та літературою. Люблю читати великого Тараса Шевченка та ліричну поезію Лесі Українки. Самостійно вивчаю російську та польську мови, у школі — німецьку та англійську. У нашій гімназії діє осередок Міжнародної Малої Академії літератури і журналістики. Я — членкиня цієї Академії. Там черпаю наснагу для своєї творчості.

Пишу прозу і поезію. Мої твори надруковані в дитячій літературно-мистецькій газеті «Сузір'я», у журналі «Екологія, Право, Людина» (№ 2-3. 2007 рік).

Все, про що я пишу, виникає з потреби поділитися роздумами, враженнями і переживаннями. Люблю малювати і тому майже до кожного твору роблю ілюстрації.

Не уявляю свого життя без музики, якою займаюся професійно з того часу, коли почала писати і читати. Зробила першу спробу в написанні пісень.

Без любові до рідного краю, до свого народу, напевно, моє серце не заговорило б віршами.

Я була учасницею IV Міжнародного фестивалю «Рекітське сузір'я», де здобула звання Лауреата.

Зараз пишу дуже багато. У мене вже є близько ста віршів і оповідань. Готую до видання «Мою першу книжечку» з власними ілюстраціями.

А це чудове оповідання запропонувала нам для знайомства Анастасія.

Відкрий душу

Жила собі жінка і була в неї донечка. Мати сильно любила свою дівчинку і дала їй прекрасне ім'я — Маргарита. Дівчинка дуже нагадувала ніжні маргаритки.

Життя жінки було нелегким. Їй доводилося важко працювати, щоб прогодувати себе і свою донечку. Вона наймалася до панів і прала їм білизну.

Дівчинка пішла у школу, росла цікавою та допитливою дитиною. У Маргарити був дуже гарний голос, вона співала у церковному хорі. Дівчинка росла дуже милосердною. Вона шкодувала свою маму і допомагала розносити білизну панам.

В одному будинку вона познайомилася із своєю ровесницею — дочкою багатого господаря. Дівчатка зблизилися, потоваришували. Їм було цікаво разом.

Минав час. Дівчатка іноді зустрічалися, розмовляли. При одній зустрічі донька господаря розповіла, що батько в її честь організовує бал. Запрошення були розіслані знатним людям. Одне запрошення дівчинка випросила у батька для своєї подруги. Вона вручила його

Маргариті.

Дівчинка дуже втішилася, а потім засумувала. Запрошення на бал зобов'язувало до виконання певних умов етикету. Маргарита повернулася додому і показала матері запрошення на бал.

— Це ж чудово! сказала мама.

— Але ж я не маю сукні! відповіла Маргарита.

— Ну чому ж? Можеш одягнути сіру сукню, яку ти одягаєш тільки на свята і в церкву.

— Мамо, вона сіра і не личить у ній іти на бал.

— А ми прикрасимо її мереживом та стрічками. Почекай, ми зараз підемо на прогулянку.

Вони йшли алеєю парку і до їхніх вух долинув чарівний спів. Це була чудесна музика. Голос пташки переливався, дзвенів як срібло, як джерельна вода. Не кожен так красиво заспіває.

— Мама з донькою зупинилися. Вони були зачаровані.

— Що це за пташка, де вона? — запитала Маргарита.

— Ось там, між листям дерев, на віточці сидить непоказна сіра пташечка. Це соловей.

Далі їхня дорога пролягала біля загорожі будинку заможних людей. У саду гуляв павич. У нього був такий розкішний хвіст! Пір'я блискуче та красиве. Він ходив поважно, ніби хотів звернути увагу на себе, на свою красу. Важко було дівчинці відвести очі від такої краси.

— Справді красивий птах, сказала Маргарита.

Мама промовчала.

Вони пройшли декілька кроків і почули услід карковий, приглушений крик. Дівчинка підвела очі на маму.

— Це так співає павич, — відповіла мама.

Коли вони повернулися додому, Маргарита сказала: «Мамо, я зрозуміла різницю між павичем і соловейком. Не в шатах справа, а в душі, в красі слова та звуку».

Так проблема сама собою вирішилась. Маргарита готувалася до балу і була щаслива.

«Слава Ісусу Христу, дорогий «Місіонарчику»! Пише до Вас Володимира Коваль. Мені 11 років. Живу в м. Трускавці. Вчуся у 6-му класі. Мої улюблені уроки християнська етика і малювання. Маю молодших братика і сестричку. Братикові Василькові 9 років, а сестричці буде 1.

«Місіонарчику», я дуже вдячна редакції, що друкує такі гарні вірші, оповідання та кросворди для дітей. У всьому, що мені не вдається у навчанні або якомусь доброму ділі, мені допомагає Ісусик. Я дуже люблю і молюся за свою велику родину і дуже люблю свою рідну Батьківщину Україну».

Люба Володимиро! Весь колектив редакції тішиться і дякує Богу, що може робити речі, які радують серця наших наймолодших, але найулюбленіших читачів. Ми дякуємо Йому також за те, що Ви у нас є, що Ви пишете до нас і висловлюєте свої думки. Вони надзвичайно гарні та світлі.

А тоді особисто хочемо подякувати за розповідь про себе, за любов до нашої Батьківщини, за твій прекрасний лист. Сподіваємося, тобі сподобалося нам писати і він буде не останнім. Продовжуй молитися за свою родину, допомагати молодшим братику та сестричці і дякувати

Ісусу за все, бо це дуже гарні речі, які зроблять твоє життя казковим.

Чекаємо відповідей на запитання, кросворди та розповідей про твоє життя з Богом.

«Слава Ісусу Христу! Дорога редакція «Місіонарчика»! Я з радістю перечитую Ваш журнал. На сторінках «Небесної Канцелярії» є цікаві відповіді допитливим дітям. Мені більше стало зрозуміло, як виконувати першу Заповідь любові. Хочу навчитися допомагати та любити ближніх. Як гарно сказав Ісус: «Коли ти допомагаєш братові наймолодшому, то допомагаєш Мені».

У мене є дві сестрички. Вони у вересні стануть школярками-першокласницями. Ми ходимо у спортивну школу. На змаганнях Оксанка і Христинка (близнятка) зайняли призові місця. Недавно я брала участь у конкурсі спортивних танців. Дуже хвилювалася, щоб добре виступити ми всі молилися і просили Бога про допомогу. Моя пара отримала диплом за І місце. За всі успіхи я дякую Богові.

Зимові канікули я провела у бабці в Підволочиську, там і святкувала Різдвяні свята. Після Святої Вечері всі пішли до церкви. Дорогою колядували. Повернулися додому вже на Різдво. Дуже було цікаво, коли з дорослими ми йшли колядувати від церкви з дзвіночками.

Кожен день канікул закінчувався санкуванням.

У Львові ми з мамою вчили нову щедрівку «В Галицькій землі», якою вітали сусідів напередодні Богоявлення. Моя родина дуже любить Різдвяні свята».

Іринка Паляниця
8 років, м. Львів

Дорога Іринко, я вже і не уявляю, якби я писала, коли б не отримувала твоїх листів. Вони такі теплі та щирі, що після того, як я їх перечитую руки самі бігають по клавіатурі, вибираючи потрібні букви. Щиро дякую тобі за це.

Рада, що ти виконала мою просьбу розповісти про себе та святкування Різдва у твоїй сім'ї. дуже було цікаво про це дізнатися. Я також люблю ходити вночі до церкви та співати колядок і щедрівок з родиною, близькими та сусідами.

Отримала твою світлину, де ти зі своїми сестричками, про яких розповіла. Вона дуже гарна. Сподіваюся, ти допомагаєш їм чим можеш і вчиш любити нашого Бога?

Що ж до спортивної школи та змагань, то це просто фантастично, коли можеш довго над чимось працювати і потім дарувати прекрасні виступи людям. Ви робите чудову справу. І, навіть, якби ти не перемогла, то твої зусилля не пропали б, бо впевнена, що були люди, яких ти тішила своїми вміннями. А головне це дарувати радість близьким. А оскільки ти із сестричками такі молодці, то ми вітаємо Вас з перемогою і дякуємо за радість, яку ви даруєте.

УВАГА!

Нагадуємо, що до березня 2009 триває конкурс «Слово майбутнього». Ми очікуємо Ваших прозових та поетичних творів у друкованому вигляді з позначкою «На конкурс». Переможців нагородимо цінними та цікавими призами. Творчих Вам успіхів!

КРОСВОРД «ВЕЛИКОДНІЙ»

■ *символ визволення*

■ *розписане яйце*

По горизонталі: 2. Його посвячують на Великдень, він пекучий і, якщо його терти, то плачемо, як і від цибулі. 4. Синонім до слова свобода. 6. Як називаємо тиждень перед Великоднем? 7. ... це Містичне Тіло Христове. 8. Розписане яйце. 10. Той, хто сіє. 11. У який місяць ми святкуємо Великдень цьогоріч?

По вертикалі: 1. Згуртування монахів та монахинь у монастирях названих на честь Ісуса, Марії чи котрогось із святих, яке має довгу історію, традиції, устав та авторитет. 2. Колись це був знак ганьби, сьогодні символ визволення. Ми носимо його на шиї. 3. Як називається олива з оливкового дерева символ примирення людей з Богом, знак прощення нам гріхів та Божої любові? 4. Його одягли Ісусові на голову. Він може бути з квітів, зілля, а може бути із тернини. 5. Хресний хід одним словом. 8. Це слово означає Великдень і основний хлібний виріб цього свята. 9. У нього складають продукти, які несуть святити.

Відповіді на кросворд за лютий 2008:

По горизонталі: 3. Ковчег. 4. Стрітення. 6. Вдова. 7. Манна. 9. Бальзак.
По вертикалі: 1. Соломон. 2. Жертовник. 5. Ідол. 8. Атака.

НОВІ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА «МІСІОНЕР»

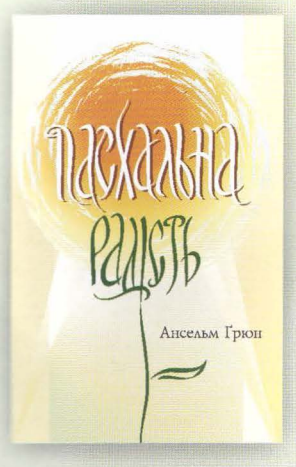

Ансельм Ґрюн
Пасхальна радість.
– Львів: Місіонер, 2007. – 176 с.

Життя не закінчується в момент смерти. Воно продовжується і розквітає з іще більшою силою. Інакше даремно говорив Ісус про Воскресіння, даремно проходив хресний шлях і помирав на хресті. Щоби зрозуміти цю радість Христового Воскресіння і осягнути її вповні, автор книги пропонує нам щоденні розважання у Пасхальний період. А щоб наша радість не проминала, ми повинні черпати її з невичерпного джерела і жити цим кожної миті нашого життя.

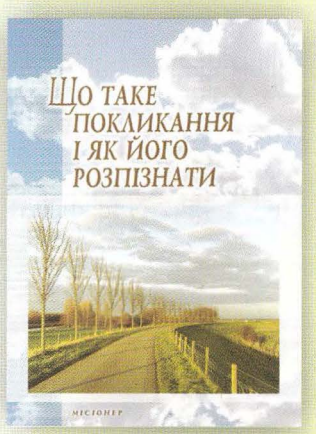

Ієром. Анастасій Андрій Кабаль, ЧСВВ
Що таке покликання і як його розпізнати.
– Львів: Місіонер, 2008. – 46 с.

У цій книжечці можна знайти декілька думок про те, що таке покликання, та поради, які допоможуть пізнати покликання, яке Господь дає. Тут подано також молитву за нові і ревні покликання до монашого і священичого стану, до чого закликає сам Христос: «Просіть, отже, Господаря жнив, щоб вислав робітників на Свої жнива».

Ансельм Ґрюн
Хрест. – Львів: Місіонер, 2007. – 112 с.

У книзі відомого німецького богослова, психолога, письменника Ансельма Ґрюна йдеться про хрест. Автор розглядає значення хреста з погляду християнської традиції, показує, наскільки важливий цей символ у житті віруючих людей. Осмислюючи таємницю хреста, Ансельм Ґрюн не тільки подає його історію, богословське обґрунтування, але й описав власне розуміння хреста.

Ансельм Ґрюн
Реколекції на щодень.
– Львів: Місіонер, 2007. – 100 с.

Автор книги пропонує свої теми і поради для проведення індивідуальних реколекцій, які навчають нас заглиблюватися у невпинну молитву, визнавати в молитві наше безсилля, дозволяти Ісусові Христу поглянути на нас і вслухатися в тишу, щоби почути голос Божий. Для широкого кола читачів, які хочуть відчути милість Божу в безнадії і не здаватися після упадків та невдач.

З питань придбання літератури звертатися за адресою:
вул. Б. Хмельницького, 40
м. Львів 79019
тел.: (032) 272-90-80

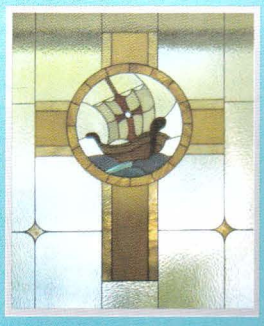

Вікно — очі будівлі.

Зробіть Ваш погляд на світ яскравішим!

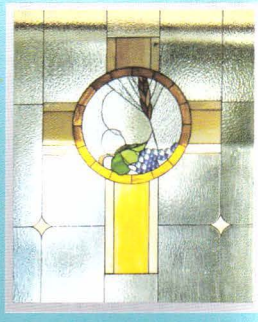

ПП «Львіввікнопласт плюс» допоможе Вам по-новому поглянути на світ.

Встановлюємо вітражі будь-яких розмірів у храмах, каплицях, будинках.
Виконуємо всі види робіт: проектування, виготовлення, встановлення вітражів у герметичні склопакети та конструкції і ПВХ, алюмінію.

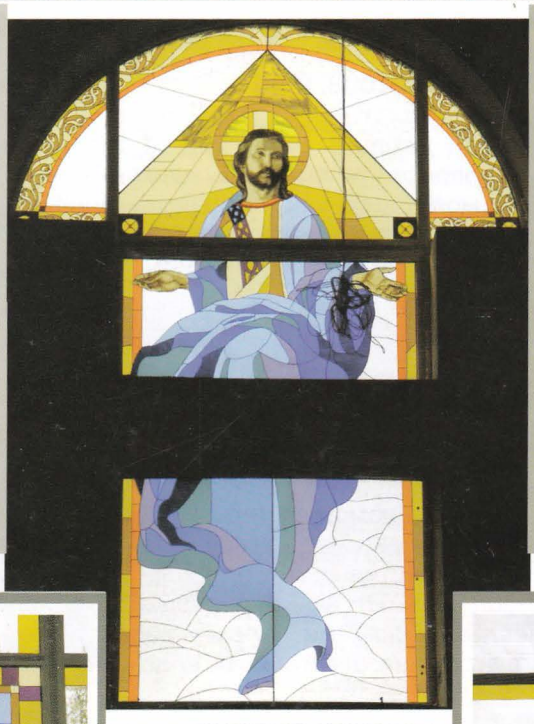

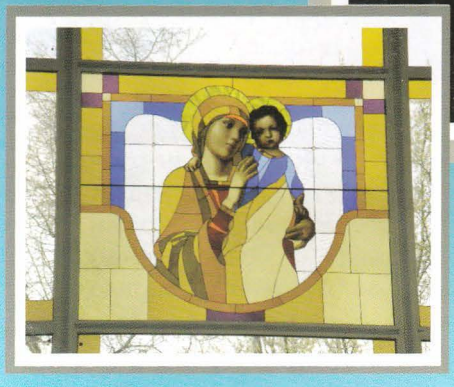

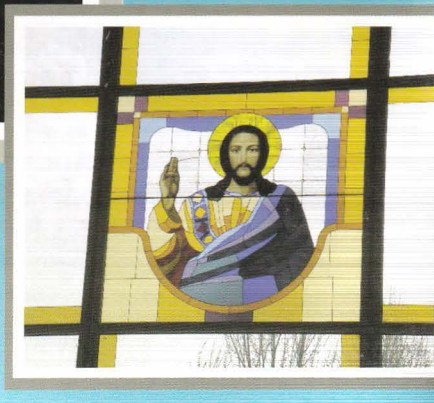

Звертайтесь до нас за адресою:

ПП «Львіввікнопласт плюс»
вул.Туган-Барановського, 9а
м. Львів, 79005
тел.факс: 8 (032) 225-51-01

тел.: 8 (032) 275-77-77,225-50-60
моб. тел.: 8 (067) 307-13-39, 8 (050) 378-01-49
www.lwp-vitrage.com
e-mail: manager@lwp-vitrage.com